

Broj: 03-02-1811/2024
Sarajevo, 12.11.2024. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- **Predstavnički dom -**
gosp. Dragan Mioković, predsjedavajući
- **Dom naroda -**
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije BiH, a u vezi sa odredbama čl. 163, 164. i 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 155, 156. i 157. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), **radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam Vam NACRT ZAKONA O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 139. hitnoj - tematskoj sjednici, održanoj 12.11.2024. godine.

Nacrt zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

U skladu sa čl. 99. i 100. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) kao i sa čl. 89. i 90. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), molim da Nacrt zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH uvrstite u Prijedlog dnevog reda prve naredne sjednice Predstavničkog doma i u Prijedlog dnevog reda prve naredne sjednice Doma naroda Parlamenta Federacije BiH.

S poštovanjem,

Co: Federalno ministarstvo finansija -
Federalno ministarstvo financija
gosp. Toni Kraljević, ministar

Co: predavet

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

NACRT

ZAKON O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH

Sarajevo, novembar 2024. godine

ZAKON O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH

I. OSNOVNE ODREDBE

Odjeljak A. Uvodne odredbe

Član 1.

(Predmet zakona)

Ovim zakonom uređuje se obaveza izdavanja računa, elektronski fiskalni sistemi koji se koriste za izdavanje računa, obaveze evidentiranja transakcija, sistem nadzora u oblasti fiskalizacije transakcija, kaznene odredbe, kao i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH).

Član 2.

(Svrha zakona)

Svrha ovog zakona je sprečavanje utaje poreza kao rezultat neformalne ekonomije korištenjem tehnoloških sistema koji omogućavaju sigurne informacije u realnom vremenu, za svaku transakciju u Federaciji.

Član 3.

(Direktive EU)

Ovim zakonom vrši se usklađivanje s Direktivom Evropskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EC od 16. aprila 2014. godine o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavci.

Član 4.

(Definicije)

(1) U smislu ovog zakona sljedeći pojmovi znače:

- a) "**Račun**" označava svaki papirni ili elektronski dokument koji ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom. Račun znači elektronska faktura ili fiskalni račun, ovisno kako kontekst zahtjeva.
- b) "**Transakcija**" označava poslovne promjene na način kako je definisano ovim zakonom;
- c) "**Elektronski fiskalni sistem**" (skraćenica: EFS) je softversko ili hardversko ili kombinovano rješenje koje koristi obveznik fiskalizacije u svrhu izdavanja računa i dostavljanja računa Poreznoj upravi.
- d) "**Obveznik fiskalizacije**" je svako lice koje je kao takvo određeno ovim zakonom.
- e) "**Centralna platforma za fiskalizaciju**" (skraćenica: CPF) je posebna platforma za potrebe primjene ovog zakona, putem koje se evidentiraju i razmjenjuju potrebni podaci u skladu sa ovim zakonom, posredstvom EFS.
- f) "**Fiskalizacija**" je skup mjera i postupaka koje provode lica koja imaju obavezu izdavanja računa i Porezna uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Porezne uprave) kako bi se omogućilo izvještavanje Porezne uprave o transakcijama izdavaoca računa, posredstvom EFS.
- g) "**Verifikacioni broj računa**" (skraćenica: VBR) je zaseban i neponovljiv alfanumerički podatak svakog izdatog računa, a generiše ga CPF po određenom pravilu, nakon izvršenih svih provjera prilikom autentifikacije računa.
- h) "**Sigurnosni broj računa**" (skraćenica: SBR) je zaseban i neponovljiv alfanumerički podatak svakog izdatog računa, a generiše ga sistem izdavaoca računa, u svrhu provjere veze između izdavaoca računa i izdatog računa.

- i) **"Operator"** je fizičko lice koje sastavlja i izdaje račune kroz EFS, ili lice koje je ovlašteno za izdavanje računa, osim kod samouslužnih automata, kod kojih je operator porezni obveznik koji izdaje račun.
 - j) **„Lice“** znači pravno ili fizičko lice ili samostalni poduzetnik.
 - k) **„Pravno lice“** predstavlja bilo koji oblik organizovanja cjeline koja ima zakonska prava i obaveze, te se osniva da bi se ostvario određeni cilj i djeluje u skladu sa zakonskim propisima.
 - l) **„Poslovna jedinica“** znači bilo koji organizacioni dio pravnog lica u kojim pravno lice obavlja poslovanje u cijelosti ili djelimično, neovisno da li je mjesto obavljanja djelatnosti u vlasništvu pravnog lica ili se unajmljuje ili je na raspolaganju tom pravnom licu, ili je uspostavljeno na različitoj geografskoj lokaciji od sjedišta pravnog lica, ili ako je obavljanje djelatnosti uzajamno i komercijalno povezano (kohezivno) i služi u svrhu poslovanja tog pravnog lica.
 - m) **„Mjesto obavljanja djelatnosti“** predstavlja poslovnu jedinicu u kojoj se obavljaju transakcije koje su predmet fiskalizacije po ovom zakonu, i to:
 - 1) bilo koje zatvoreno ili otvoreno mjesto i svaki samouslužni automat, koji se koristi za obavljanje djelatnosti;
 - 2) svako mjesto koje lice privremeno koristi za obavljanje djelatnosti npr. sajmovi, izložbe, zabavni, naučni, kulturološki, obrazovni, sportski i sl. događaji i manifestacije;
 - 3) bilo koje mjesto obavljanja djelatnosti ako se aktivnosti obavljaju na terenu ili lokaciji kupca;
 - 4) svako mobilno vozilo koje služi za obavljanje djelatnosti;
 - 5) sjedište ili boravište lica ako se djelatnost koju obavlja, vrši isključivo elektronskim putem i u svim slučajevima kada priroda djelatnosti ne zahtjeva posebno mjesto obavljanja djelatnosti.
 - n) **„Organizacija“** podrazumijeva pravna lica kao što su: predstavništva, međunarodne organizacije, ustanove, zavodi, političke stranke, sindikat, komore, udruženja, turističke zajednice, sportska društva i savezi, fondacije, zaklade, humanitarne organizacije, i druga pravna lica koja nisu privredna društva.
 - o) **„Fizičko lice“** je građanin ili samostalni poduzetnik.
 - r) **„Samostalni poduzetnik“** znači fizičko lice koje obavlja samostalnu djelatnost prema odredbama propisa o porezu na dohodak.
 - s) **„Nerezident“** ili **„Rezident“** uključuje pravno ili fizičko lice na način uređen propisima o porezu na dohodak ili poreza na dobit.
 - t) **„Elektronski potpis“** ima značenje definisano propisima koji uređuju elektronski potpis u BiH.
- (2) Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako i za muški i za ženski rod.
- (3) Na način korišten u ovom zakonu, jednina uključuje množinu, a množina uključuje jedninu, osim ako kontekst ne zahtijeva drugačije.

Član 5.

(Obveznik izdavanja računa)

- (1) Obveznikom izdavanja računa smatra se svako lice koje realizira poslovne transakcije za koje je potrebna vjerodostojna isprava.
- (2) Lice iz stava (1) ovog člana dužno je, u trenutku kada se transakcija dogodi, izdati račun i staviti ga na raspolaganje strani uključenoj u transakciju, osim za one koji su isključeni u skladu sa ovim zakonom.

Član 6.

(Obveznik fiskalizacije)

- (1) Obveznikom fiskalizacije smatra se lice iz člana 4. stav (1) tačka d) ovog zakona, koje je dužno da putem EFS-a izvještava Poreznu upravu o izdatim računima.
- (2) Obveznikom fiskalizacije iz stava (1) ovog člana smatra se:
 - a) privredno društvo sa sjedištem u Federaciji;
 - b) samostalni poduzetnik sa sjedištem u Federaciji;
 - c) organizacija sa sjedištem u Federaciji;
 - d) poslovna jedinica privrednog društva ili samostalnog poduzetnika ili organizacije sa sjedištem izvan Federacije, a koje posluju na teritoriji Federacije;
 - e) organ uprave i upravna organizacija ako obavlja djelatnosti izvan svoje osnovne djelatnosti uređene posebnim propisima.
- (3) Obveznikom fiskalizacije iz stava (1) ovog člana smatra se i fizičko lice koje obavlja transakcije, a nije u obavezi da se registruje kod nadležnog organa, neovisno od mjesta prebivališta ili boravišta tog lica, pod uslovima da prihodi od tih transakcija ostvaruje na teritoriji Federacije i godišnji prihodi (bez PDV-a) veći su od 5.000,00 KM u prethodnoj godini.

Član 7.

(Izuzete obveznika fiskalizacije)

- (1) Obveznikom fiskalizacije iz člana 6. ovog zakona, ne smatra se lice koje obavlja sljedeće pretežne djelatnosti:
 - a) javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje - Područje O;
 - b) djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite – Područje Q pod uslovom da se ne vrši naplata usluge;
 - c) djelatnosti vanteritorijalnih organizacija i organa – Područje U;
 - d) djelatnosti vjerskih organizacija – razred iz Područja S;
 - e) djelatnost kockanja i klađenja – razred iz Područja R pod uslovom da je lice direktno online povezano sa Poreznom upravom.
- (2) Ukoliko lica iz stava (1) ovog člana obavljaju aktivnosti iz djelatnosti koje nisu izuzete prema ovom članu, dužne su svaku takvu transakciju, evidentirati putem EFS-a.
- (3) Nazivi djelatnosti iz ovog člana usklađeni su sa Klasifikacijom djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 (u daljem tekstu: KD 2010), a u slučaju njene izmjene analogno će se koristiti novi nazivi djelatnosti.

Član 8.

(Transakcije koje su predmet fiskalizacije)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je provesti procedure fiskalizacije za transakcije koje uključuju:
- a) prodaju proizvoda, robe, dobra, usluga, stvari ili prava kojom se vrši prenos prava vlasništva i raspolaganja nad predmetom prodaje kupcu;
 - b) prenos cjelokupne ili dijela imovine pravnog lica, sa ili bez naknade, uz uslov da je ulazni PDV moguće u potpunosti ili djelimično odbiti shodno propisima o PDV-u;
 - c) prenos i ustupanje autorskih prava, патената, licenci, zaštitnih znakova, kao i drugih imovinskih prava (u daljem tekstu: imovinska prava);
 - d) prenos imovine, proizvoda ili usluge u vanposlovne svrhe na način uređen propisima o PDV-u;
 - e) transakcije izvršene putem samouslužnih automata;
 - f) usluge u vidu svih poslova i radnji izvršenih u okviru obavljanja privredne djelatnosti;
 - g) davanje poklona ili nagrada i slično, isključujući besplatno davanje poslovnih uzoraka kupcima ili budućim kupcima u uobičajenim količinama za tu namjenu, pod uslovom da ih ti kupci ili potencijalni kupci ne stave u prodaju;
 - h) usluge izvršene u svoje ime a za račun drugog lica, za koje se smatra da ih je lice istovremeno primilo i pružilo;
 - i) razmjena usluga za druga dobra ili usluge;
 - j) i druge transakcije uređene podzakonskim aktima koje donosi Federalni ministar finansija (u daljem tekstu: Ministar).
- (2) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti način realizacije fiskalizacije transakcija.

Član 9.

(Momenat fiskalizacije transakcija)

- (1) Obaveza fiskalizacije nastaje u momentu kada se izvrši jedna od sljedećih radnji, koja god bude najranija:
- a) radnja izvršenja transakcije iz člana 8. ovog zakona, ili
 - b) radnja plaćanja po transakciji iz člana 8. ovom zakonu.
- (2) Iznimno stavu (1) ovog člana, za lica koja podliježu PDV-u, momentom nastanka obaveze fiskalizacije transakcije iz člana 8. ovog zakona, smatra se momenat koji je definisan propisima o PDV-u u BIH.

Član 10.

(Načini plaćanja u transakcijama)

- (1) Gotovinskim plaćanjem, u smislu ovog zakona, smatra se direktna predaja gotovog novca između učesnika transakcije, ili plaćenje putem platne kartice, ili bona ili vaučera ili drugog sličnog sredstva plaćanja, izvršeno od strane učesnika transakcije.

- (2) Bezgotovinskim plaćanjem, u smislu ovog zakona, smatra se prenos novčanih sredstava s računa platioca na račun primaoca, kao i namirenje međusobnih novčanih obaveza i potraživanja između učesnika bez upotrebe novca.

II. IZDAVANJE RAČUNA

Odjeljak A. Elektronska faktura

Član 11.

(Elektronska faktura)

- (1) Elektronska faktura ili e-faktura je račun koji se izdaje i prima u strukturiranom elektronskom formatu, koji omogućava njegovu automatsku i elektronsku obradu.
- (2) Strukturirani elektronski format e-fakture mora biti u skladu sa relevantnim europskim standardom.
- (3) Europski standard iz stava (2) ovog člana je norma koju je izdao Europski komitet za standardizaciju, a koja će se urediti podzakonskim aktom koji donosi Ministar.

Član 12.

(Sadržaj e-fakture)

- (1) Izdata e-faktura sadrži najmanje sljedeće podatke:
 - a) vrsta e-fakture;
 - b) datum, mjesto i vrijeme izdavanja e-fakture;
 - c) tip transakcije;
 - d) broj računa;
 - e) identifikacioni broj poreznog obveznika (PJIB);
 - f) PDV broj,
 - g) naziv firme /ime i prezime prodavca;
 - h) adresa prodavca;
 - i) jedinstveni identifikacioni broj kupca, naziv firme/ime, prezime i adresu kupca. Ovi podaci su obavezni samo ako je kupac:
 - 1) obveznik poreza na dobit, ili obveznik PDV-a, ili
 - 2) pravno lice, ili
 - 3) lice koje kupuje ličnu imovinu pojedinačne vrijednosti preko 10.000 KM, ili
 - 4) u drugim slučajevima, kada kupac zahtijeva upis ovih podataka na fakturi.
 - j) kôd operatera;
 - k) kôd mjesta obavljanja djelatnosti/poslovne jedinice;
 - l) datum ili period u kojem je izvršena transakcija, ako se ovaj datum ili period razlikuje od datuma izdavanja računa;
 - m) količina i opis transakcije i cijena po jedinici;
 - n) specifikacija poreznih stopa;
 - o) ukupna vrijednost;
 - p) druga primijenjena povećanja ili odbici (informacije o naknadi ili plaćanju, ako je primjenjivo);

- q) ukupan iznos koji treba platiti;
 - r) instrukcija za plaćanje, kao što je način plaćanja računa (gotovina, platna kartica, vaučer, bankovna transakcija, i drugi načini plaćanja), kao i valuta i rok plaćanja, u slučaju da plaćanje nije izvršeno u trenutku izdavanja e-fakture;
 - s) VBR;
 - t) SBR;
 - u) QR kod koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar.
- (2) Ukoliko je kupac fizičko lice nerezident, na računu se upisuju njegovo ime i prezime i adresa na koju se roba šalje.
- (3) Kada kupac ispostavlja e-fakturu u skladu sa članom 20. ovog zakona, na ispostavljenoj e-fakture mora biti napisano „Samofakturisanje“. U tom slučaju obavezno je na e-fakturi navesti podatke sa jedinstvenim identifikacionim brojem, nazivom firme/imenom i prezimenom, i adresom prodavca.
- (4) Pored obaveznih elemenata iz stava (1) ovog člana, obveznici izdavanja e-fakture mogu unijeti i druge podatke prema svojim potrebama, kao što su:
- a) podaci o primaocu plaćanja,
 - b) podaci o poreznom zastupniku prodavca, ako postoji,
 - c) referenca ugovora,
 - d) podaci o isporuci.
- (5) Obveznici koji izdaju e-fakture dužni su da daju tačne i potpune podatke.

Član 13.

(Autentičnost e-fakture)

- (1) Autentičnost porijekla, integritet sadržaja i čitljivost e- fakture mora biti osiguran od trenutka izdavanja do kraja perioda čuvanja u elektronskom obliku.
- (2) Smatra se da autentičnost porijekla postoji kada se emitent može identifikovati, dok integritet sadržaja znači da sadržaj e-fakture nije mjenjan.
- (3) Uslove iz st. (1) i (2) ovog člana, izdavalac e-fakture dužan je da garantuje putem elektronskog certifikata i elektronskog potpisa.

Član 14.

(Obaveza izdavanja e-fakture)

- (1) Za transakciju, između obveznika PDV-a odnosno obveznika poreza na dobit koji imaju sjedište ili poslovnu jedinicu ili prebivalište ili boravište ili poreznog zastupnika na teritoriji Federacije (eng. *B2B- Business to business*), mora se izdati, poslati i prihvatiti e-faktura, ako je plaćena ili će biti plaćena bezgotovinski.
- (2) Za druge potrebe, obveznici izdavanja e-fakture, istu mogu učiniti dostupnom u papirnoj formi ili elektronski čitljivom formatu.
- (3) E-faktura iz stava (1) ovog člana mora imati sve potrebne podatke i biti izdata provođenjem procedure fiskalizacije utvrđene ovim zakonom.
- (4) Iznimno od člana 9. ovog zakona, e-faktura iz stava (1) ovog člana mora se poslati ili staviti na raspolaganje kupcu u trenutku isporuke dobra ili usluge.
- (5) U slučaju iz stava (1) ovog člana, za izdavanje e-fakture nije potrebna saglasnost primaoca e-fakture.

- (6) U svim ostalim transakcijama, kada nisu ispunjeni uslovi iz stava (1) ovog člana, a kada na osnovu ovog zakona postoji obaveza izdavanja računa, račun koji je plaćen ili će biti plaćen bezgotovinski, može se izdati kao e-faktura. Kupac je može, ali nije dužan prihvatiti kao e-fakturu, pa se može odštampati na papiru ili poslati kupcu elektronskom poštom (e-mailom), uz njegovu saglasnost. Izuzetno, njegov pristanak nije potreban ako je kupac registrovan na CPF.
- (7) Obveznik koji izdaje račune može izdavati i slati e-fakture prilikom bezgotovinskog plaćanja, u slučaju izvoza robe van teritorije Federacije, ili pružanja usluga kupcima koji nisu rezidenti Federacije.
- (8) Saglasnost iz stava (6) ovog člana mora biti data pismeno ili sporazumno prilikom obrade e-fakture, ili plaćanja primljene e-fakture, ili putem registracije na CPF.

Član 15.

(E-fakture u transakcijama sa javnim organima)

- (1) Računi u transakcijama sa javnim organima izdaju se, šalju i prihvataju kao e-fakture.
- (2) Obaveza izdavanja e-fakture iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na račune izdate za ugovore koji se sklapaju u području odbrane i sigurnosti kao rezultat izvršenja ugovora o javnoj nabavci, i kada su nabavka i ispunjenje ugovora proglašeni tajnim ili moraju uključivati posebne sigurnosne mjere u skladu sa propisima, pod uslovom da ključni interesi ne mogu biti zagarantovani manje značajnijim mjerama.

Odjeljak B. Fiskalni računi

Član 16.

(Fiskalni račun)

Svi računi u papirnoj formi ili u elektronskom formatu koji nisu u skladu sa zahtjevima člana 11. stav (1) ovog zakona smatraju se fiskalnim računima.

Član 17.

(Sadržaj fiskalnog računa)

- (1) Izdati račun sadrži najmanje sljedeće podatke:
 - a) naziv računa „FISKALNI RAČUN“;
 - b) datum, i vrijeme izdavanja računa;
 - c) broj računa;
 - d) identifikacioni broj poreznog obveznika (PJIB);
 - e) PDV broj,
 - f) naziv firme /ime i prezime prodavca;
 - g) adresa prodavca;
 - h) količina i opis transakcije i cijena po jedinici;
 - i) specifikacija poreznih stopa;
 - j) ukupna vrijednost;
 - k) ukupan iznos koji treba platiti;
 - l) kôd operatera;
 - m) kôd mjesta obavljanja djelatnosti/poslovne jedinice;

- n) VBR;
 - o) SBR;
 - p) QR kod koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar.
- (2) Kada kupac ispostavlja račun u skladu sa članom 20. ovog zakona, na ispostavljenom računu mora biti napisano „Samofakturisanje“. U tom slučaju obavezno je na računu navesti podatke sa jedinstvenim identifikacionim brojem, nazivom firme/imenom i prezimenom, i adresom prodavca.
 - (3) Obveznici koji izdaju račune dužni su da u računu daju tačne i potpune podatke.
 - (4) Račun koji nije ispostavljen u skladu sa odredbama ovog zakona, ne priznaje se kao validan dokument za porezne potrebe kupca koji obavlja djelatnost.
 - (5) Račun može sadržavati reklamne poruke u skladu sa zakonom, kao i druge podatke i informacije namjenjene kupcu.
 - (6) Ministar će pozakonskim aktom detaljnije urediti oblik i vrste računa, tipove transakcija i ostala pitanja od značaja u vezi sadržaja računa.

Član 18.

(Obaveza izdavanja fiskalnih računa)

- (1) Za transakciju obveznika iz člana 4. ovog zakona, a koja nije obuhvaćena članom 14. ovog zakona, izdaje se fiskalni račun, ako je plaćena ili će biti plaćena gotovinski.
- (2) Fiskalni račun iz stava (1) ovog člana mora imati sve ovim zakonom i podzakonskim aktima propisane podatke i biti izdat provođenjem procedure fiskalizacije utvrđene ovim zakonom.
- (3) Iznimno od stava (1) ovog člana, ako se nudi elektronska usluga ili se transakcija ugovara i plaća putem mobilne aplikacije, internet prodavnice ili slično, račun nije potrebno štampati na papiru, ali se dostavlja kupcu ili primaocu računa, elektronskom poštom (e-mailom), ili kao e- faktura.
- (4) Ako je kupac fizičko lice ili nije lice iz člana 5. ovog zakona, dostavljanje računa na način iz stava (3) ovog člana, može se izvršiti samo uz njegov pristanak.
- (5) Za ostale kupce, u slučaju iz stava (2) ovog člana, e-faktura se može izdati i bez posebne saglasnosti kupca, ako je kupac registrovan u CPF.

Odjeljak C. Izdavanje računa

Član 19.

(Izdavanje računa)

- (1) Prodavac izdaje račun, a kupac ga mora zatražiti za transakcije iz člana 8. ovog zakona, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Iznimno stavu (1) ovog člana, račun kupcu ili klijentu se ne izdaje kod:
 - a) prodaje karata u prevoznom sredstvu gdje se izdaje karta koja ima serijske brojeve;
 - b) prodaja ulaznica gdje se izdaje karta koja ima serijske brojeve;
 - c) prodaja putem samouslužnih aparata za igranje s robnom nagradom;
 - d) samouslužnih aparata za kockanje koji izdaju potvrde;
 - e) zakupa parking mjesta gdje se izdaje karta ili potvrda koji ima serijske brojeve;
 - f) podizanje novca na bankomatima (ATM) koji imaju potvrde.

- (3) Račun izrađuje prodavac u najmanje dva primjerka, od kojih jedan preuzima i čuva kupac, a drugi čuva prodavac, osim ako se izdaje e-faktura, tada se smatra originalom ona koja je dostupna u prodavca i kupca.
- (4) Račun može izdati i ovlašteno treće lice, u ime i za račun prodavca.
- (5) Račun može izdati i kupac (u daljem tekstu: samofakturisanje) u slučajevima propisanim ovim zakonom.
- (6) Račun izdat prema ovom zakonu može se koristiti za kontrolu ispunjenosti uslova za oslobađanje od poreznih obaveza i za obračun poreznih obaveza, u skladu sa zakonima iz tih oblasti.
- (7) U slučaju kada se račun sastavlja na stranom jeziku, Porezna uprava, u svrhu nadzora, može zahtjevati vjerodostojan prevod računa na službene jezike BiH.

Član 20.

(Samofakturisanje)

- (1) Obveznik fiskalizacije u svojstvu kupca, je dužan da izda račun i provede ga kao primalac isporučene robe, proizvoda, imovine, stvari, prava i usluga, kada kupuje od lica koja nisu registrovana u Poreznoj upravi kao porezni obveznici, na način da račun sadrži podatke predviđene ovim zakonom. Iznimno članu 9. ovog zakona, račun se izdaje odmah u trenutku isporuke od strane prodavca.
- (2) Iznimno stavu (1) ovog člana, obveznik fiskalizacije u svojstvu kupca ne izdaje račun ako ga prodavac razmjenjuje putem CPF.

Član 21.

(Verifikacija računa)

- (1) Svi kupci ili primaoci računa za koje je proveden postupak fiskalizacije mogu provjeriti da li je njihov račun prijavljen Poreznoj upravi do 60 dana od dana izdavanja računa.
- (2) Verifikacija se vrši preko CPF, ili skeniranjem QR koda na računu.
- (3) Račune izdate u slučajevima definisanim u čl. 51., 52. i 53. ovog zakona, kupac ili primalac računa, može provjeriti u Poreznoj upravi.

Odjeljak D. Čuvanje računa

Član 22.

(Čuvanje računa)

- (1) Obaveznik fiskalizacije mora čuvati račune u skladu sa rokovima koji su određeni prema odredbama propisa o PDV-u u BiH, ili propisima o računovodstvu i reviziji Federacije BiH.
- (2) Porezna uprava dužna je čuvati račune 11 godina od godine izdavanja.
- (3) Ukoliko se podaci iz stava (2) ovog člana čuvaju na oblaku (eng. Cloud storage), pristup istim mora biti osiguran od neovlaštenog korištenja.

Član 23.

(Čuvanje digitalnih podataka o transakciji)

- (1) Digitalni podaci o transakcijama moraju se arhivirati na teritoriji Federacije u cijelosti, nepromijenjeni i zaštićeni od neovlaštenog pristupa.
- (2) Arhiva digitalnih podakata transakcije mora biti povezana između sebe na način da su praznine u evidenciji prepoznatljive.

- (3) Ako se arhiva digitalnih podataka transakcije u cjelini ili djelimično prenosi iz EFS-a u eksterni elektronski sistem za arhivu podataka, mora se osigurati da se niz svih transakcija iz stava (2) ovog člana održava u skladu sa zahtjevima ovog zakona.
- (4) Prenos digitalnih podataka transakcije u eksterni elektronski sistem za arhivu nije dozvoljen tokom perioda obaveznog čuvanja računa ukoliko zbog toga više nije zagarantovana njihova čitljivost.

Član 24.

(Čuvanje papirnog fiskalnog računa)

Kupac je dužan da papirni fiskalni račun preuzme i čuva u krugu od 20 m od mjesta na kojem je taj fiskalni račun izdat, te da ga, na zahtjev, pokaže ovlaštenom licu nadzornog organa po ovom zakonu.

III. ELEKTRONSKI FISKALNI SISTEM

Odjeljak A. Djelovi elektronskog fiskalnog sistema

Član 25.

(Elektronski fiskalni sistem)

- (1) Elektronski fiskalni sistem (EFS), koji se uređuje ovim zakonom, predstavlja skup hardverskih ili softverskih ili kombinovanih izvedbi koje se koriste za izdavanje i prijem računa, provođenje postupka fiskalizacije i elektronske razmjene poruka, komunikacije između obveznika koji izdaju račune i informacionog sistema Porezne uprave, koristeći sigurnu mrežu razmjene podataka putem elektronske veze (interneta).
- (2) EFS uključuje:
 - a) Fiskalnu opremu i/ili
 - b) Elektronski sistem evidentiranja transakcija (ESET).

Član 26.

(Fiskalna oprema)

- (1) Fiskalnom opremom smatra se:
 - a) kasa, i/ili
 - b) štampač, ukoliko nije dio fiskalne kase, i/ili
 - c) svaki elektronski uređaj (računar, mobilni telefon, tablet i sl.) koji se koristi za sastavljanje i izdavanje računa.
- (2) Kasa je hardverska izvedba fiskalnog sistema koja omogućava unos podataka računa, sastavljanje i izdavanje računa, arhiviranje podataka o transakcijama na fiskalnoj memoriji, i dvosmjernu komunikaciju sa Poreznom upravom na način uređen podzakonskim aktom koji donosi Ministar.

Član 27.

(Elektronski sistem za evidentiranja transakcija)

- (1) Elektronski sistem za evidentiranja transakcija (ESET) predstavlja softversku izvedbu fiskalnog sistema ili integrisani računarski sistem ili cloud aplikaciju koji omogućava: unos svih potrebnih elemenata računa, sastavljanje računa, elektronsko potpisivanje računa koristeći sigurnosni modul (SM), izdavanje i prihvatanje e-fakture, automatski prenos podataka Poreznoj upravi i prijeme potvrdnih informacija od Porezne uprave koristeći SM, arhiviranje podataka koji su elektronski potpisani, i druge procese neophodne za proces fiskalizacije uređene podzakonskim aktima koje donosi Ministar.

- (2) Vrste ESET-a:
 - a) ESET za izdavanje fiskalnog računa (virtuelna kasa), ili
 - b) ESET za izdavanje e-fakture, ili
 - c) Kombinovana izvedba ESET-a iz tač. a) i b) ovog stava.
- (3) Svako lice koje koristi sistem iz stava (1) ovog člana dužno je koristiti ESET koji omogućava da se svaka transakcija evidentira zasebno, potpuno, ispravno, blagovremeno i na uredan način.
- (4) ESET mora biti zaštićen SM.

Član 28.

(Izuzeća od elektronskog sistema za evidentiranje transakcija)

Elektronskim sistemom za evidentiranje transakcija ne smatraju se:

- a) automati za prodaju karata i štampači karata,
- b) automati za prodaju karata za parkiranje kao i punionice za električna ili hibridna vozila,
- c) automati za kockanje (slot aparati – igre na sreću),
- d) samouslužni automati za igranje s robnom nagradom,
- e) elektronski računovodstveni programi,
- f) samouslužni automati za prodaju robe i usluga, i
- g) bankomati (ATM).

Član 29.

(Sigurnosni modul)

- (1) Sigurnosni modul (SM) je softverska komponenta koju izdaje Porezna uprava nakon što u isti izvrši integraciju elektronskog potpisa dobivenog od ovlaštenog certifikacionog tijela i elektronskog certifikata iz člana 47. ovog zakona.
- (2) SM omogućava autentifikaciju, autorizaciju i šifriranje podataka, te dodjeljuje jedinstveni sekvencijalni brojač potpisa, bilježi početak i kraj transakcije i generiše povjeru vrijednosti na osnovu podataka transakcije.
- (3) Kripto jezgro i sigurnosni modul egzistiraju na dvije odvojene platforme.
- (4) SM komunicira sa EFS-om, te kriptuje podatke u komunikaciji između fiskalnog sistema i Porezne uprave, sprečava neovlašteno korištenje podataka i čuva njihov integritet, te dostavlja na arhiviranje potpisane digitalne zapise.
- (5) Obaveznik fiskalizacije dužan je koristiti SM za potrebe provođenja postupka fiskalizacije prilikom razmjene podataka i informacija sa Poreznom upravom.
- (6) Na osnovu komande iz CPF obustavit će se rad SM i onemogućiti zakonito funkcionisanje EFS-a u slučaju:
 - a) oduzimanja jedinstavnog identifikacionog broja poreznog obveznika;
 - b) brisanja iz registra nadležnog organa
 - c) prijave zloupotrebe;
 - d) da dođe do značajne greške u komunikaciji sa CPF,
 - e) da Federalno ministarstvo finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo), ukine odobrenje za stavljanje u promet EFS-a, a protekom roka iz rješenja o ukidanju.

- (7) Ministar će podzakonskim aktom urediti uslove za izdavanje, proceduru izdavanja i način korišćenja sigurnosnog modula.

Član 30.

(Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Ministar će podzakonskim aktom, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sisteme, urediti tehničke i funkcionalne karakteristike i izvedbe:

- a) fiskalne opreme;
- b) elektronskog sistema za evidentiranje transakcija;
- c) sigurnosnog modula i
- d) sistema komunikacije sa Poreznom upravom.

Odjeljak B. Stavljanje fiskalnog sistema u promet

Član 31.

(Registirani proizvođač ili zastupnik)

- (1) EFS može stavljati u promet na teritoriji Federacije samo privredno društvo koje dobije status registrovanog proizvođača ili zastupnika EFS-a (u daljem tekstu: status RPZ).
- (2) Proizvođačem, u smislu stava (1) ovog člana, smatra se privredno društvo koje je proizvođač kase ili štampača ili ESET-a.
- (3) Zastupnikom, u smislu stava (1) ovog člana, smatra se privredno društvo koje ekskluzivno zastupa u prodaji kase ili štampača ili ESET-a trećeg lica.
- (4) Status RPZ stiže se nakon provedenog postupka registracije od strane Ministarstva, i obnavlja se svakih pet godina. Gubitkom uslova definisanih ovim zakonom, Ministarstvo oduzima status RPZ.
- (5) Ministar će podzakonskim akom detaljnije urediti proceduru i način dodjeljivanja i oduzimanja statusa RPZ.

Član 32.

(Uslovi za sticanje i gubitak statusa RPZ)

- (1) Status RPZ mogu steći privredna društva koja imaju registrovano sjedište na području Federacije, registrovanu pretežnu djelatnost: Kompjutersko programiranje, savjetovanje i djelatnosti u vezi s njima (Oblast 62. KD 2010), ili Proizvodnja računara te elektronskih i optičkih proizvoda (Oblast 26 KD 2010) ili Izdavanje ostalog softvera (Razred 58.29 KD 2010), te ispunjavaju propisane tehničke, kadrovske i ostale uslove.
- (2) Tehnički, kadrovski i ostali uslovi za sticanje statusa RPZ su:
 - a) proizvođač ili zastupnik ima minimalno dva zaposlenika sa visokom stručnom spremom iz oblasti elektrotehnike ili mašinstva, certifikat ISO 9001:2000 ili noviji, a zastupnik mora imati i ugovor o zastupanju u prodaji EFS-a;
 - b) proizvođač ili zastupnik mora imati servisnu mrežu za područje cijele Federacije za fiskalnu opremu odnosno mora osigurati pružanje usluge održavanja softverske izvedbe EFS-a, a proizvođač može sa trećim privrednim društvom imati sklopljene ugovore o ovlaštenju za održavanja softverske izvedbe EFS-a.
 - c) izmirene porezne obaveze u Poreznoj upravi i Upravi za indirektno oporezivanje BIH.

- d) da u svom poslovanju primjenjuje međunarodne standarde kojima garantuje kvalitetno izvršenje posla;
 - e) ostali uslovi koje odredi Stručni odbor za fiskalne sisteme.
- (3) Tokom trajanja statusa RPZ lice je dužno neprekidno osigurati, ili garanciju izdatu od banke sa sjedištem u Federaciji sa klauzulom „bez prigovora“ u visini od 300.000,00 KM, ili potvrdu o plogu namjenskog depozita u visini od 300.000,00 KM, ili policu osiguranja u korist Ministarstva usljed nastanka štete gubitka statusa RPZ, koje se predaju Ministarstvu.
- (4) Posjedovanje servisne mreže iz stava (2) tačka b) ovog člana podrazumjeva sklopljene ugovore o ovlaštenju servisiranja EFS-a sa više od 10 lica.
- (5) Ministarstvo će utvrditi prestanak statusa RPZ ukoliko su ispunjeni jedan ili više od sljedećih uslova:
- a) izmjene u registru poslovnih subjekata ili Federalnom zavodu za statistiku koje nisu u skladu sa stavom (1) ovog člana,
 - b) neispunjavanje uslova iz stava (2) ovog člana,
 - c) neizvršavanje obaveza utvrđenih ovim zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima, ili nepostupanje po zahtjevu Ministarstva,
 - d) naknadno saznanje da je status RPZ stečen ili odobrenje za stavljanje u promet EFS-a izdato, na osnovu netačnih ili neistinitih podataka,
 - e) naknadno saznanje da su u vrijeme sticanja statusa RPZ ili izdavanja odobrenja za stavljanje u promet EFS-a postojale činjenice i okolnosti, koje prema ovom zakonu i pripadajućim podzakonskim aktima, predstavljaju prepreku za njihovo izdavanje,
 - f) stavljanje u promet EFS-a bez odobrenja, ili dijelova EFS-a čije karakteristike ne odgovaraju tehničkim i funkcionalnim karakteristikama na osnovu kojih je izdato odobrenje,
 - g) neotklanjanje nedostataka na EFS-a uočenih od strane Ministarstva,
 - h) naknadno saznanje da EFS-a posjeduje skrivene funkcije,
 - i) u slučaju kada se u bilo kojem postupku kontrole utvrdi da su poduzimane radnje na EFS-u u cilju izmjene procesa suprotnih ovom zakonu.
- (6) U slučaju prestanka statusa RPZ-a, Stručni odbor za fiskalne sisteme će, posljedično odlučiti o statusu EFS-a tog RPZ, te predložiti postupanje Ministarstvu.

Član 33.

(Aktiviranje garancije)

- (1) Garancija iz člana 32. ovog zakona aktivira se u svim slučajevima kada lice koje ima status RPZ ne postupa u skladu sa ovim zakonom, a naročito kada se oduzima status RPZ u slučaju iz člana 31. stav (5) tač.b), d), e), f), h) i i) ovog zakona.
- (2) Garancija iz člana 32. ovog zakona koristi se za kompenziranje obveznika i Budžeta Federacije.

Član 34.

(Ovlaštenje za puštanje u promet elektronskog fiskalnog sistema)

- (1) Prije početka puštanja u promet EFS-a, RPZ je dužan da pribavi odobrenje za puštanje u promet EFS- a na teritoriji Federacije, od Ministarstva.

- (2) Izuzetno, stav (1) ovog člana ne odnosi se na fiskalnu opremu iz člana 26. stav (1) tačka c) ovog zakona.
- (3) Odobrenje iz stava (1) ovog člana se izdaje nakon izvršene provjere tehničke i funkcionalne usklađenosti EFS-a sa ovim zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima.
- (4) U slučaju promjena na odobrenom dijelu EFS-a, RPZ je dužan dobiti odobrenje iz stava (1) ovog člana, i to za svaki dio EFS-a na koje će uticati promjena. Ukoliko dođe do promjene, a ista nije odobrena u skladu sa ovim stavom, smatra se da taj EFS-a nema odobrenje iz stava (1) ovog člana.
- (5) U slučaju neodgovarajućeg rada EFS-a ili upotrebe dijelova EFS-a koji ne ispunjavaju tehničke i funkcionalne karakteristike, Ministarstvo oduzima odobrenje iz stava (1) ovog člana, koje sadrži rok u kojem je neophodno obustaviti isporuku i upotrebu dijela ili cijelog EFS-a.
- (6) Troškove ispitivanja tehničkih i funkcionalnih karakteristika EFS-a snosi RPZ.
- (7) Provjeru tehničke i funkcionalne usklađenosti iz stava (3) ovog člana vrši Stručni odbor za fiskalne sisteme.
- (8) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti uslove, način i postupak odobravanja i upotrebe dijelova EFS-a, i druga pitanja od značaja za puštanje u promet EFS-a.

Član 35.

(Upotreba fiskalnog sistema)

- (1) Obveznik fiskalizacije ima pravo izbora saradnje sa bilo kojim proizvođačem ili zastupnikom koji ima status RPZ.
- (2) Saradnja između obveznika fiskalizacije i RPZ se mora pismeno urediti ugovorom o regulisanju prava i obaveza u vezi sa kupovinom ili korištenjem fiskalnih sistema.
- (3) Obveznik fiskalizacije je dužan prije početka korištenja EFS-a provjeriti, da li je upotreba tog EFS-a odobrena od Ministarstva.
- (4) Obveznik fiskalizacije je dužan, prije pribavljanja EFS-a, upoznati se sa njegovim karakteristikama, te mogućnostima korištenja tog EFS-a na području na kojem je planirana njegova upotreba.

Član 36.

(Servis elektronskih fiskalnih sistema)

- (1) Odobreni EFS-a može servisirati samo privredno društvo koje dobije status ovlaštenog servisa EFS-a od strane Porezne uprave, nakon provedenog postupka.
- (2) Uslovi za sticanje statusa ovlaštenog servisa iz stava (1) ovog člana su:
 - a) registrovano sjedište na području Federacije,
 - b) registrovanu pretežnu iz djelatnosti Kompjutersko programiranje, savjetovanje i djelatnosti u vezi s njima (Oblast 62 KD 2010) ili Popravak mašina (Razred 33.12 KD 2010),
 - c) ugovor sa proizvođačem ili/i zastupnikom koji ima status RPZ po ovom zakonu,
 - d) da posjeduje kadrovsku i tehničku opremljenost za postavljanje, održavanje i/ili servisiranje EFS-a,
 - e) da nema neizmirenih obaveza kod Porezne uprave i Uprave za indirektno oporezivanje,

- f) da u svom poslovanju primjenjuje primjenjuje međunarodne standarde kojima garantuje kvalitetno izvršenje posla,
 - g) ostali uslovi koje odredi Stručni odbor za fiskalne sisteme.
- (3) Servis iz stava (1) ovog člana je dužan omogućiti usklađivanje poslovanja obveznika fiskalizacije sa ovim zakonom kroz proces implementacije, održavanje i podrške EFS-a.
 - (4) Servis može održavati EFS-a, pružati tehničku podršku za korištenje EFS-a, kao i poduzimanje drugih radnji propisanih ovim zakonom i podzakonskim aktima koje donosi Ministar, na osnovu pismenog ugovora između obveznika fiskalizacije i servisa.
 - (5) Troškove održavanja EFS-a snosi obveznik fiskalizacije, a utvrđuje se troškovnikom koji donosi servis, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
 - (6) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti način i procedure dobivanja statusa ovlaštenog servisa, tehničke preglede i druga pitanja od značaja za održavanje i servisiranje EFS-a.

Član 37.

(Javno dostupni registri)

- (1) Ministarstvo vodi službene evidencije o statusu RPZ i o izdatim odobrenjima za puštanje u promet EFS-a koje se objavljuju na internet stranici Ministarstva.
- (2) Porezna uprava vodi službene evidencije o statusu ovlaštenih servisa koje se objavljuju na internet stranici Porezne uprave.

IV. EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA

Odjeljak A. Centralna platforma za fiskalizaciju

Član 38.

(Centralna platforma za fiskalizaciju)

- (1) Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF) omogućava sastavljanje računa, provođenje postupka fiskalizacije, izdavanje računa, slanje ili zaprimanje računa, pregled svih fiskaliziranih računa od strane korisnika u kojima se pojavljuje kao kupac ili kao prodavac, razmjena podataka sa bankama, dostavljanje ili pregled svih evidentiranih plaćanja putem ličnog naloga i druge funkcionalnosti uređene ovim zakonom i podzakonskim aktom koji donosi Ministar.
- (2) Obveznici fiskalizacije mogu sastavljati račune, provoditi postupke fiskalizacije, izdavati račune i slati i primati račune direktno na CPF, uz prethodnu saglasnost Porezne uprave.
- (3) Izdavaoci i primaoci e-faktura dužni su da se registruju na CPF, na početku obavljanja djelatnosti, ili u roku od 24 sata prije početka izdavanja ili prihvatanja, odnosno dostavljanja e-faktura preko nje.
- (4) Sve e-fakture moraju se dostaviti u CPF, nakon provođenja postupka fiskalizacije.
- (5) Korisnici mogu preuzeti ili štampati račune direktno putem CPF.
- (6) CPF je dio infrastrukture informacionih tehnologija kojom upravlja Porezna uprava i podaci koji se razmjenjuju preko ove platforme su vlasništvo Porezne uprave.

Član 39.

(Registracija proizvođača i zastupnika u CPF-u)

- (1) Nakon dobivanja statusa iz člana 31. ovog zakona, proizvođači i zastupnici se moraju elektronski registrovati u registru proizvođača i zastupnika Porezne uprave koristeći CPF.
- (2) Subjekti iz stava (1) ovog člana moraju registrirati i EFS za koje su dobili odobrenje iz člana 34. ovog zakona na način iz stava (1) ovog člana.
- (3) Nakon registracije iz st. (1) i (2) ovog člana, informacijski sustav Porezne uprave generiše kôd EFS-a. Ovaj kôd proizvođači moraju integrisati u EFS-a prije isporuke obvezniku fiskalizacije, tako da CPF identifikuje proizvođača i EFS-a prilikom svakog postupka fiskalizacije.
- (4) Registracioni kôd EFS-a, Porezna uprava, subjektu iz stava (1) ovog člana dostavlja u elektronskom obliku. Ovaj kôd se čuva u CPF, na korisničkom nalogu subjekta.
- (5) Obveznik fiskalizacije i proizvođač ili/i zastupnik su odgovorni za funkcionalnost EFS-a. U tu svrhu, svaki proizvođač ili/i zastupnik koji je upisan u registar iz stava (1) ovog člana, preko CPF, može provjeriti listu sa imenom/nazivom i jedinstvenim identifikacionim brojem obveznika fiskalizacije koji koriste njihov EFS.

Član 40.

(Registracija servisa)

- (1) Nakon dobivanja statusa iz člana 36. ovog zakona, Porezna uprava unosi u registar podatke o ovlaštenim servisima koristeći CPF.
- (2) Obveznik fiskalizacije je dužan elektronskim putem dostaviti podatke o servisu koji mu održava EFS, koristeći CPF.
- (3) Svaki servis koji je upisan u registar iz stava (1) ovog člana, preko CPF, može provjeriti listu sa imenom/nazivom i jedinstvenim identifikacionim brojem obveznika fiskalizacije koji su dali informacije da koriste njihove usluge.

Član 41.

(Obaveza registracije za izdavanje računa)

- (1) Lica koja su na dan stupanja na snagu ovog zakona registrovana u Poreznoj upravi u skladu sa posebnim propisima, automatski se označavaju kao obveznici fiskalizacije ukoliko ispunjavaju uslove iz člana 6. ovog zakona.
- (2) Od datuma početka primjene ovog zakona, sva nova lica koji budu registrirana u Poreznoj upravi u skladu sa posebnim propisima, automatski se označavaju kao obveznici fiskalizacije u registru obveznika fiskalizacije koji vodi Porezna uprava.
- (3) Za sva nova lica koja se registruju u Poreznoj upravi u skladu sa posebnim propisima nakon stupanja na snagu ovog zakona, registracija u registar obveznika fiskalizacije vrši se automatski od strane Porezne uprave ili na njihov zahtjev. Zahtjev se podnosi elektronskim putem preko CPF, ili u posebnim slučajevima direktno Poreznoj upravi.

Član 42.

(Registracija mjesta obavljanja djelatnosti)

- (1) Obveznik fiskalizacije, dužan je da putem CPF dostavi podatke o mjestu obavljanja djelatnosti, najkasnije 24 sata prije početka poslovanja.
- (2) Registracija iz stava (1) ovog člana mora sadržati najmanje slijedeće podatke:
 - a) identifikacioni broj poreznog obveznika koji izdaje račun;

- b) komercijalni naziv mjesta obavljanja djelatnosti, ako postoji;
 - c) adresu mjesta obavljanja djelatnosti;
 - d) vrstu mjesta obavljanja djelatnosti;
 - e) vrstu djelatnosti koje se obavljaju u mjestu obavljanja djelatnosti;
 - f) dnevni raspored rada i radni dani u sedmici, rad za vrijeme praznika;
 - g) datum početka obavljanja djelatnosti u mjestu obavljanja djelatnosti;
 - h) datum zatvaranja djelatnosti u mjestu obavljanja djelatnosti, uključujući datume privremenog prekida;
 - i) kanton i općina mjesta obavljanja djelatnosti;
 - j) način plaćanja (gotovinsko i/ili bezgotovinsko);
 - k) status mjesta obavljanja djelatnosti;
 - l) naziv provajdera elektronske veze (internet);
 - m) navesti da li je mjesto obavljanja djelatnosti u vlasništvu ili pod zakupom.
- (3) Obveznik fiskalizacije dostavlja podatak iz stava (2) tačka e) ovog člana za mjesto obavljanja djelatnosti, prema odredbama klasifikacije djelatnosti koja je u upotrebi.
- (4) Iznimno od stava (1) ovog člana, obveznik fiskalizacije koji iz opravdanih razloga ne može da koristi CPF, podatke iz stava (2) ovog člana dostavlja Poreznoj upravi putem posebnog obrasca.
- (5) Ukoliko se podaci iz stava (2) ovog člana mjenjaju, obveznik fiskalizacije dužan je da dostavi podatke o promjenama prije početka primjene izmjenjenih podataka na način iz stava (1) ovog člana, ili u posebnim slučajevima, najkasnije 24 sata prije početka primjene izmjenjenih podataka.
- (6) Nakon registracije podataka, informacioni sistem Porezne uprave generiše kôd mjesta obavljanja djelatnosti. Porezna uprava dostavlja u elektronskom obliku obavezniku fiskalizacije potvrdu o registraciji i kôd mjesta obavljanja djelatnosti. Ova potvrda o registraciji se arhivirana CPF, na korisničkom računom obveznika fiskalizacije.
- (7) Nakon registracije mjesta obavljanja djelatnosti, obaveznik fiskalizacije mora da registruje bilo koji odobreni EFS, prije početka izdavanja računa, u skladu sa ovim zakonom.

Član 43.

(Registracije elektronskog fiskalnog sistema)

- (1) Obveznik fiskalizacije, dužan je da putem CPF dostavi podatke o EFS-u koji koristi, najkasnije 24 sata prije početka poslovanja.
- (2) Registracija iz stava (1) ovog člana mora sadržati najmanje slijedeće podatke:
- a) naziv obveznika fiskalizacije,
 - b) identifikacioni broj poreznog obveznika,
 - c) vrstu EFS-a koji se koristi,
 - d) serijski broj korištenog EFS-a;
 - e) datum nabavke EFS-a;
 - f) datum kada je EFS stavljen van funkcije.

- (3) Obaveznik fiskalizacije dužan je da, u slučaju trajnog prekida rada EFS-a, usljed zamjene za novi, oštećenja, krađe ili nekog drugog razloga, o tome obavijesti Poreznu upravu, putem CPF.
- (4) Porezna uprava vodi evidencije o svim EFS-u.
- (5) Ministar će podzakonskim aktom detaljno urediti postupanje obveznika fiskalizacije i Porezne uprave u slučaju trajnog prekida rada EFS-a iz ovog člana.

Član 44.

(Registracija operatera)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je da Poreznoj upravi putem elektronske usluge dostavi podatke za svakog operatera, uključujući podatke o jedinstvenom matičnom broju i nazivu operatera, ali najkasnije 24 sata prije izdavanja računa od strane svakog operatera.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ako obveznik fiskalizacije, iz opravdanih razloga, ne može da koristi CPF, podaci se dostavljaju putem posebnog obrasca, direktno Poreznoj upravi.
- (3) Nakon registracije podataka, informacijski sistem Porezne uprave će generisati kôd operatera, koji će biti povezan sa njegovim jedinstvenim matičnim brojem, ako je operator fizičko lice, ili sa identifikacionim brojem poreznog obveznika, ako je pravno lice koji pruža konsultantske usluge (porezne ili računovodstvene). Izuzetno, za samouslužne automate, kôd operatera će biti povezan sa jedinstvenim identifikacionim brojem obveznika fiskalizacije.
- (4) Porezna uprava dostavlja operatoru potvrdu o registraciji i kôd u elektronskom obliku. Ova potvrda o registraciji arhivirana je u CPF, na korisničkom računu izdavaoca računu.
- (5) Ako EFS-a koristi više od jednog operatera za sastavljanje i izdavanje računa, svaki operater, kao izdavalac računa, mora biti identifikovan u EFS-u pomoću kôda koji je dodjeljen svakom računu koji on izda.
- (6) Obveznik fiskalizacije dužan je da dostavi Poreznoj upravi informaciju o svakoj promjeni podataka operatera na način uređen ovim članom, u roku od 24 sata od izvršene promjene.
- (7) Ukoliko je operator ovlašten za izdavanje računa za dva ili više obveznika fiskalizacije, koristi se isti kôd.
- (8) Operator može da uđe u EFS i počne da izdaje račune u ime i za račun određenog obveznika fiskalizacije, samo ako ga je obveznik registrovao kao svog operatera.

Član 45.

(Knjiga prodaje i nabavke)

- (1) CPF će generisati knjigu prodaje i nabavke za svakog poreznog obveznika na osnovu podataka iz dostavljenih računa prodaje i kupovine, koja će biti dostupna na CPF, u korisničkom računu izdavaoca račun.
- (2) Svaki obveznik fiskalizacije dužan je da do 10. u mjesecu za prethodni mjesec izvrši uvid u podatke u knjizi prodaje i nabavke iz stava (1) ovog člana i po potrebi izmijeni ili ažurira te podatke, kao i da nakon završetka ovog postupka potvrditi tačnost podataka.

Odjeljak B. Provođenje postupka fiskalizacije

Član 46.

(Elektronski fiskalni sistemi za provođenje postupka fiskalizacije)

- (1) Svi porezni obveznici koji izdaju račune za prodaju robe ili pružanje usluge u maloprodajnim objektima, na mjestima otvorenim za javnost, ili obavljaju bilo koju drugu djelatnost i izdaju fiskalne račune, moraju instalirati kase, ili obezbjediti ESET i štampač (ako nije integrisan), osim ako isključivo obavljaju djelatnost koje su izuzete od obaveze izdavanja računa, u skladu sa članom 7. ovog zakona.
- (2) Obveznik iz stava (1) ovog člana dužan je da za svaku transakciju izda fiskalni račun putem jednog od kombinovanih izvedbi EFS.
- (3) Svako od kombinovanih izvedbi EFS-a navedenih u stavu (1) ovog člana, mora biti povezano na internetom radi elektronske razmjene podataka sa Poreznom upravom u stvarnom vremenu (real time).
- (4) Svi ostali porezni obveznici dužni su da obezbjede EFS-a iz člana 25. ovog zakona, i stalnu vezu sa internetom radi elektronske razmjene podataka sa Poreznom upravom u stvarnom vremenu (real time).

Član 47.

(Elektronski certifikat)

- (1) Porezna uprava generiše elektronski certifikat kao organ koji administrira i održava infrastrukturu javnih ključeva.
- (2) Elektronski certifikat čuva se u fizičkom okruženju sa visokim nivoom sigurnosti, bez narušavanja njihovog integriteta i kršenja njihove povjerljivosti.

Član 48.

(Elektronski potpis)

Obveznik fiskalizacije je dužan da za potrebe provođenja postupka fiskalizacije koristi certifikat za elektronski potpis izdat od davaoca usluge certifikovanja u skladu sa propisom kojim se uređuju uslovi za korišćenje elektronskog potpisa.

Član 49.

(Autentifikacija računa)

- (1) Obveznik fiskalizacije mora svaki izdati račun potpisati elektronskim potpisom i poslati ga Poreznoj upravi putem elektronske internet veze.
- (2) Porezna uprava provjerava da li poslati račun sadrži sve potrebne elemente, da li je potpisan elektronskim potpisom, i vrši druge provjere.
- (3) Ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava (2) ovog člana, Porezna uprava formira VBR i u tom slučaju dostavlja ga obvezniku, putem uspostavljene elektronske veze (internet).
- (4) Ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz stava (2) ovog člana, Porezna uprava ne može utvrditi VBR i u tom slučaju obvezniku koji izdaje račun vraća poruku o odbijanju utvrđivanja VBR, putem uspostavljene elektronske veze (internet).
- (5) Tek nakon dobivanja VBR, račun se može izdati i dostaviti kupcu. Kada je VBR kao obavezan element označen na račun, znači da je postupak fiskalizacije uspješno okončan.
- (6) Iznimno, račun se može izdati i bez VBR samo u slučajevim navedenim u čl. 51., 52. i 53. ovog zakona.

Član 50.

(Pojednostavljena procedura fiskalizacije)

- (1) Ako je izdavalac ili primalac računa obveznik poreza na dohodak, u slučaju obveznog izdavanja ili prihvatanja računa, može sastavljati i fiskalizirati račune preko CPF, i kroz nju vršiti razmjenu računa, tako da e- faktura pošalje svojim primaocima, ili prihvati e-fakturu od njenog izdavaoca.
- (2) Izdavaoci i primaoci e-faktura, prema stavu (1) ovog člana, moraju biti opremljeni elektronskim certifikatom, tokom elektronske razmjene podataka.
- (3) Izdavaoci e-faktura iz stava (1) ovog člana ne smiju instalirati posebnu fiskalnu opremu, odnosno posebnu softversku izvedbu za provođenje postupka fiskalizacije.

Odjeljak C. Prekid elektronske veze

Član 51.

(Prekid elektronske veze)

- (1) Izuzev obveznika iz člana 46. stav (1) ovog zakona, u slučaju prekida uspostavljene elektronske (internet) veze, obveznik fiskalizacije može izdati račune sa podacima navedenim u čl. 12. i 17. ovog zakona, bez podataka VBR, s tim da račun mora biti odštampan na papiru.
- (2) Obveznik iz stava (1) ovog člana dužan je u roku od 48 sati, počev od dana isključenja, uspostaviti elektronsku vezu (internet) i sve račune izdate, prema stavu (1) ovog člana, dostaviti Poreznoj upravi putem posebnog protokola koji utvrđuje Ministar, kao i primaocu e-fakture.
- (3) Računi izdati prema stavu (1) ovog člana, smatraju se uredno fiskalizovanim, ako je proces fiskalizacije završen u roku iz stav (2) ovog člana.
- (4) Ukoliko obveznik iz stava (1) ovog člana, ne može da uspostavi elektronsku vezu (internet) usljed potrebe promjene uređaja za uspostavljanje elektronske veze, ili nemogućnost da uspostavi elektronsku vezu (internet) za koju je odgovoran pružalac ove usluge, ili zbog više sile, mora o tome obavijestiti Poreznu upravu, te poslati dokumentaciju ili drugi dokaz koji dokazuje nemogućnost uspostavljanja elektronske veze (internet), u skladu sa posebnim protokolom iz stava (2) ovog člana.
- (5) Obveznik fiskalizacije je odgovoran za odgovarajući kapacitet mreže, koji utvrđuje samostalno.
- (6) Porezna uprava svim računima iz stava (2) ovog člana dodeljuje VBR i vraća ga obvezniku fiskalizacije, kao potvrdu prijema nekasno poslatih faktura.

Član 52.

(Prekid rada elektronskog fiskalnog sistema)

- (1) Ukoliko dođe do potpunog prekida rada EFS-a, obveznik fiskalizacije izdaje račun na bloku pisanih fiskalnih računa.
- (2) Prije početka upotrebe, poseban blok pisanih računa iz stava (1) ovog člana, mora biti odobren od strane Porezne uprave.
- (3) U slučaju iz stava (1) ovog člana, izdavalac računa je dužan da omogući rad EFS-a ili obezbijedi drugi u roku od pet dana od dana kada je prvi EFS u potpunosti prestao da radi.
- (4) Sve pisane fiskalne račune izdate u slučaju iz stava (1) ovog člana, obveznik fiskalizacije je dužan da unese u EFS i dostavi Poreznoj upravi, koristeći elektronske

veze (internet), u skladu sa posebnim protokolom iz člana 51. stav (2) ovog člana, kao i primaocu e-faktura.

- (5) U slučaju iz stava (4) ovog člana, Porezna uprava dodjeljuje VBR svim primljenim računima, i vraća ga obvezniku fiskalizacije kao dokaz o prijemu kasno predatih računa.
- (6) Na zahtjev kupca, obveznik fiskalizacije izdaje kopiju računa sa VBR, nakon završene naknade procedure fiskalizacije.
- (7) Ministar će pozakonskim aktom utvrditi sadržaj i postupke za validaciju posebnog bloka pisanih računa, te protokol i postupak naknadne fiskalizacije tih računa.

Član 53.

(Područja gdje nije moguće uspostaviti elektronsku vezu)

- (1) Ako obveznik koji izdaje račun obavlja djelatnost u poslovnom prostoru koji se nalazi na području na kojem nije moguće uspostaviti elektronsku vezu (internet) za razmjenu podataka sa Poreznom upravom, obveznik je dužan koristiti kase u off-line modu bez VBR-a, i oslobođen je obaveze izdavanja e-fakture, dok se ne stvori mogućnost elektronske veze (interneta).
- (2) Obveznik fiskalizacije, je dužan da Poreznoj upravi, prije korišćenja EFS-a iz stava (1) ovog člana, dostavi potvrdu o nemogućnosti uspostavljanja internet veze, izdatu od organa nadležnog za elektronske komunikacije.
- (3) Obveznik fiskalizacije, iz stava (1) ovog člana, dužan je da Poreznoj upravi do desetog u tekućem, za prethodni mjesec dostavi na prenosivom mediju ili putem e-servisa izdate fiskalne račune iz stava (1) ovog člana.
- (4) Nakon prijema računa iz stava (3) ovog člana, Porezna uprava je dužna da odredi VBR za svaki pojedini račun.

Član 54.

(Provjera mogućnosti uspostavljanje elektronsku vezu)

- (1) Radi izdavanja potvrde, obveznik fiskalizacije dužan je da podnese organu nadležnom za elektronsku komunikaciju zahtjev za izdavanje potvrde iz člana 53. stav (2) ovog zakona.
- (2) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana obveznik dostavlja:
 - a) podatke o mjestu obavljanja djelatnosti (adresa, opština i geografske koordinate);
 - b) izjavu operatora koji pruža javnu elektronsku komunikacionu uslugu pristupa internetu na fiksnoj lokaciji u opštini u kojoj obavlja djelatnost o nedostupnosti usluge pristupa internetu zahtijevanog kvaliteta, na mjestu na kojoj obavlja djelatnost;
 - c) izjavu operatora javnih mobilnih elektronskih komunikacionih usluga o nedostupnosti usluge pristupa internetu zahtijevanog kvaliteta na mjestu na kojoj obavlja djelatnost.
- (3) Organ nadležan za elektronsku komunikaciju, izdaje akt na kojem navodi da na mjestu obavljanja djelatnosti obveznik fiskalizacije nema ili ima dostupne usluge pristupa internetu, u roku od 30 dana, od dana prijema zahtjeva.
- (4) Potvrda, iz stava (3) ovog člana, izdaje se sa periodom važenja od godinu dana.
- (5) Obveznik fiskalizacije je dužan da, prije isteka roka važenja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu, dostavi zahtjev radi obnavljanja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu.

Član 55.

(Fiskalizacija korektivnih računa)

- (1) Sve obaveze utvrđene odredbama ovog zakona za izdavanje računa primjenjuju se, po potrebi, i za izdavanje korektivnih računa, za račune za djelimično ili potpuno vraćanje robe ili usluge. Fiskalizacija je jednako moguća i za račune sa negativnim iznosima.
- (2) Korektivni računi moraju sadržavati VBR i SBR originalnog računa koji se ispravlja.
- (3) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti sastavljanje, izdavanje i fiskalizaciju korektivnih računa.

Odjeljak D. Plaćanje računa

Član 56.

(Registracija podataka za bezgotovinsko plaćanje)

- (1) Banke, druge finansijske institucije i drugi posrednici koji pružaju usluge bezgotovinskog plaćanja izdatih e-faktura, za koje je obveznik koji izdaje račun proveo postupak fiskalizacije, dužni su da elektronskim putem obavijeste Poreznu upravu odmah po izvršenoj uplati za izdate e-fakture.
- (2) Za registraciju uplate, subjekti iz stava (1) ovog člana, dužni su da instaliraju odobreno softversko rješenje koje omogućava povezivanje izdatih e-fakture i podataka o plaćanju, kao i sistem komunikacije s Poreznom upravom, putem sigurne mreže za elektronski prenos podataka putem elektronske veze (Internet).
- (3) Subjekti iz stava (1) ovog člana registruju se u CPF, i kada vrše uplate e-faktura u svoje ime i za tuđi račun, ili u ime i za račun svojih klijenata, šalju poruku Poreznoj upravi o izvršenim uplatama, putem elektronske veze (internet).
- (4) Podaci koji se za potrebe registracije uplata šalju Poreznoj upravi, na način utvrđen u st. (1), (2) i (3) ovog člana, između ostalog moraju sadržavati i sljedeće elemente:
 - a) jedinstveni matični broj lica koje plaća račun (kupca);
 - b) jedinstveni matični broj subjekta iz stava (1) ovog člana;
 - c) VBR plaćenog računa, ili u posebnim slučajevima SBR, ako na računu nema VBR;
 - d) plaćeni iznos;
 - e) datum plaćanja.
- (5) Ukoliko subjekti iz stava (1) ovog člana nemaju na raspolaganju sve podatke iz stava (4) ovog člana, dužni su da te podatke dobiju od kupca i u tom slučaju ne vrše plaćanje dok kupac ne dostavi sve tražene podatke.
- (6) Po prijemu elektronske poruke, Porezna uprava automatski proverava da li su poslani svi traženi podaci, da li su podaci tačni, a zatim evidentira u svojoj bazi uplatu fiskalizovanog računa. Nakon izvršene kontrole, Porezna uprava vraća subjektima iz stava (1) ovog člana poruku o uspješnom prijemu podataka o uplati, putem uspostavljene elektronske veze (internet).
- (7) Ukoliko utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz stava (6) ovog člana, Porezna uprava šalje poruku subjektu iz stava (1) ovog člana o neuspješnoj registraciji uplate sa obrazloženjem greške, putem uspostavljene elektronske veze (internet).
- (8) Ukoliko se otkrije greška koja je rezultat postupanja ili nepostupanja subjekta iz stava (1) ovog člana, isti je dužan da ispravi grešku i ponovi postupak, a ako greška nije

nastala njegovom krivicom, dužan je da o tome obavjesti kupca ili platioca računa, u roku od 24 sata od prijema poruke. Kupac ili platilac je obavezan da ispravi grešku i o tome obavjesti subjekta iz stava (1) ovog člana, koji mora ponoviti postupak iz stava (3) ovog člana.

- (9) Izuzev stava (1) ovog člana, ako se plaćanje vrši preko posrednika koji nema svoje sjedište ili stalno sjedište, ili poreznog zastupnika ili stalnu adresu ili uobičajeno boravište u Federaciji, ako bezgovinsko plaćanje obavlja sam kupac bez posrednika, ili ako se plaćanje vrši na osnovu ponude, a prije izdavanja e-fakture, onda sam obveznik izdaje račun preko CPF i dužan je registrovati sve primljene uplate, najkasnije do 10. u narednom mjesecu za sve uplate izvršene u prethodnom mjesecu.
- (10) Prema načinu iz stava (9) ovog člana, obveznik koji izdaje račun dužan je da postupi i u slučaju plaćanja putem zamjene, prenosa prava ili dugova, odricanja od obaveze i sl.
- (11) Podaci o plaćanju iz ovog člana šalju se za sva plaćanja, bez obzira da li je plaćen cijeli iznos računa ili samo dio. Izuzetno, obveznik koji izdaje račun, koji sam registruje plaćanja kupovine, u skladu sa stavom (9) ovog člana, evidentira ukupan iznos za svaki račun u prethodnom mjesecu.
- (12) Sve obaveze definisane ovim članom važe i u slučaju otkazivanja ili promjene izvršenog plaćanja i za djelimični ili potpuni povrat uplaćenog iznosa za određenu e-fakturu. U slučaju povrata uplaćenog iznosa, šalje se poruka sa istim podacima iz stava (4) ovog člana, sa znakom negativnog vraćenog iznosa.

V. SISTEM NADZORA

Odjeljak A. Nadzor

Član 57.

(Nadzor nad primjenom zakona)

- (1) Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona i pripadajućih podzakonskih akata vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijски nadzor nad primjenom ovog zakona i pripadajućih podzakonskih akata vrši Porezna uprava.
- (3) Inspekcijски nadzor nad obveznom izdavanja računa i oglašavanja vrši Federalna uprava za inspekcijске poslove, posredstvom tržišnog inspektorata

Član 58.

(Nadzor nad elektronskim fiskalnim sistemom)

- (1) U svrhu određivanja, praćenja i nadzora nad tehničkim i funkcionalnim karakteristikama EFS-a osniva se Stručni odbor za fiskalne sisteme.
- (2) Stručni odbor za fiskalne sisteme čine predsjednik i pet članova koje imenuje i razrješava Vlada Federacije na prijedlog Ministra, od kojih najmanje dva člana moraju biti predstavnici Federalnog ministarstva finansija.
- (3) Za ostale članove Stručnog odbora za fiskalne sisteme, može biti angažovano lice koje ima stečeno visoko obrazovanje iz naučne oblasti računarstva i informacionih tehnologija, izabrano putem javnog poziva koji provodi Ministarstvo.
- (4) Članovi Stručnog odbora za fiskalne sisteme ne smiju da ostvaruju bilo kakve veze s ili da budu povezani s licima iz čl. 31. i 36. ovog zakona.

- (5) Najmanje tri člana Odbora iz stava (1) ovog člana moraju biti univerzitetski profesori sa najmanje pet godina radnog iskustva iz oblasti računarstva i informacionih tehnologija.
- (6) Mandat članova Stručnog odbora za fiskalne sisteme je četiri godine, a ista lica mogu biti ponovo imenovana najviše još jedanput, s tim da se osigura da dva člana budu u kontinuitetu u sljedećem mandatu.
- (7) Sredstva za finansiranje aktivnosti Stručnog odbora za fiskalne sisteme osiguravaju se u Budžetu Federacije za svaku fiskalnu godinu.
- (8) Stručne i administrativne poslove za potrebe Stručni odbora za fiskalne sisteme obavlja Ministarstvo.

Član 59.

(Nadzor nad korištenjem elektronskog fiskalnog sistema)

- (1) U svrhu provjere, da li se računi propisno evidentiraju putem EFS-a, Porezna uprava može vršiti nadzor, u skladu sa posebnim propisima, u poslovnim prostorijama obveznika fiskalizacije radi utvrđivanja činjenica koje mogu biti od značaja za oporezivanje.
- (2) Nadzor iz stava (1) ovog člana može, također uključiti provjere da li se EFS-a koristi u skladu sa odredbama ovog zakona.

Odjeljak B. Zabranjene aktivnosti

Član 60.

(Zabranjeno oglašavanje)

Komercijalno oglašavanje ili marketing ili bilo koji vid reklame EFS-a koji ne ispunjavaju zahtjeve navedene u ovom zakonu i pripadajućim podzakonskim aktima, a koji su namijenjeni da se koriste u svrhe za evidentiranje transakcija, zabranjeno je na teritoriji primjene ovog zakona.

Član 61.

(Zabranjena upotreba neodobrenog elektronskog fiskalnog sistema)

Zabranjeno je obvezniku fiskalizacije da koristi hardver ili softver sistema za izdavanje računa, ako proizvođač ili zastupnik, ili hardversko i/ili softversko rješenje za izdavanje računa nisu registrovani odnosno odobreni za puštanje u promet na teritoriji primjene ovog zakona.

Član 62.

(Zabranjena zloupotreba ličnog podataka)

- (1) Lični podaci prikupljeni u svrhu izdavanja računa i provođenja fiskalizacije mogu se koristiti samo za ovu svrhu ili u druge svrhe koje su u skladu sa svrhom prikupljanja podataka.
- (2) Međusobni odnosi između kupca ili klijenta i posrednika ili subjekata koji je izdavalac računa ili pružaoc usluge informacionih tehnologija, u ulozi administratora i obrađivača ličnih podataka, podataka koji se obrađuju u postupku izdavanja faktura, prijema, slanja, čuvanja i obrade računa, regulisani su u skladu sa propisom o zaštiti ličnih podataka.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Odjeljak A. Posebne mjere

Član 63.

(Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neposjedovanja elektronskog fiskalnog sistema)

- (1) U slučaju da prilikom nadzora inspektor utvrdi da obveznik fiskalizacije ne posjeduje EFS-a čija je upotreba odobrena ovim zakonom, izriče obvezniku fiskalizacije zabranu obavljanja djelatnosti od 60 dana.
- (2) U slučaju da obaveznik fiskalizacije u roku od godine od dana izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana ponovo izvrši isti prekršaj, inspektor mu izriče zabranu obavljanja djelatnosti od 90 dana.
- (3) Mjere zabrane obavljanja djelatnosti iz st. (1) i (2) ovog člana vrše se pečaćenjem prostora za obavljanje djelatnosti.

Član 64.

(Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neizdavanja računa)

- (1) U slučaju da prilikom nadzora inspektor utvrdi da obveznik fiskalizacije u momentu fiskalizacije transakcija ne izdaje račune putem EFS-a, izriče obvezniku fiskalizacije zabranu obavljanja djelatnosti od 30 dana.
- (2) U slučaju da obaveznik fiskalizacije u roku od godine od dana izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana ponovo izvrši isti prekršaj, inspektor mu izriče zabranu obavljanja djelatnosti od 60 dana.
- (3) Mjere zabrane obavljanja djelatnosti iz st. (1) i (2) ovog člana vrše se pečaćenjem prostora za obavljanje djelatnosti.

Član 65.

(Otklanjanje nepravilnosti)

- (1) Ako se u postupku nadzora utvrdi povreda ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, odnosno nepravilnosti u njegovoj primjeni, osim povreda za koje se izriče mjera zabrane po ovom zakonu, inspektor donosi rješenje kojim se nalaže obvezniku fiskalizacije da u roku ne kraćem od sedam dana, a ne dužem od 30 dana, otkloni utvrđene povrede odnosno nepravilnosti.
- (2) Ako obveznik fiskalizacije ne postupi po rješenju iz stava (1) ovog člana u ostavljenom roku, Porezna uprava preduzima mjeru zabrane iz člana 63. ovog zakona.
- (3) Dejstvo mjere iz stava (2) ovog člana traje dok obaveznik fiskalizacije ne otkloni nepravilnost.

Odjeljak B. Novčane kazne

Član 66.

(Teški prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 8.000,00 KM do 30.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
 - a) ne izdaje račun za transakcije iz člana 8. ovog zakona,
 - b) ne izdaje e-fakture u skladu sa članom 14. ovog zakona,
 - c) ne izdaje fiskalne račune u skladu sa članom 16. ovog zakona,

- d) ne vrši samofakturisanje prema članu 20. ovog zakona,
 - e) koristi usluge održavanja EFS-a sa licem koje nije ovlašten servis iz člana 36. ovog zakona,
 - f) ne posjeduju EFS prema članu 46. ovog zakona,
 - g) izdaje račune bez VBR suprotno čl. 51., 52. i 53. ovog zakona,
 - h) vrši oglašavanje prema članu 60. ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i odgovorno lice kod pravnog lica novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 10.000,00 KM.
- (4) Novčane kazne propisane st. (1), (2) i (3) ovog člana povećavaju se za 50% u slučajevima kada obveznik fiskalizacije ponovi jednom ili više puta prekršaj u roku od godine od dana izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana.

Član 67.

(Lakši prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 18.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
- a) je sadržaj fakture ili fiskalnog računa suprotan čl. 12. i 17. ovog zakona,
 - b) postupi suprotno čl. 22. stav (1) i 23. ovog zakona,
 - c) nije registrirao mjesto obavljanja djelatnosti prema članu 42. ovog zakona,
 - d) nije registrirao EFS prema članu 43. ovog zakona,
 - e) nije registrirao operatora prema članu 44. ovog zakona,
 - f) ne postupi prema čl. 51., 52. i 53. ovog zakona:
 - g) postupe suprotno članu 69. ovog zakona;
 - h) ne vrši fiskalizaciju korektivnih računa u skladu sa članom 55. ovog zakona,
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i odgovorno lice kod pravnog lica novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 KM do 8.000,00 KM.
- (4) Novčane kazne propisane st. (1), (2) i (3) ovog člana povećavaju se za 50% u slučajevima kada obveznik fiskalizacije ponovi jednom ili više puta prekršaj u roku od godine od dana izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana.

Član 68.

(Prekršaji kupca)

Novčanom kaznom kaznit od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se za prekršaj kupac – fizičko lice ako postupa suprotno članu 24. ovog zakona.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 69.

(Obaveza usklađivanja)

- (1) Obaveznici fiskalizacije dužni su da svoje poslovanje usklade sa ovim zakonom u rokovima propisanim pravilnikom o dinamici fiskalizacije.
- (2) Dosadašnji obveznici fiskalizacija koji su bili dužni sa svaki pojedinačni promet evidentiraju putem postojećeg fiskalnog sistema, dužni su da do momenta uspostavljanja komunikacije sa Poreznom upravom prema ovom zakonu, nastave da evidentiraju svaki ostvareni pojedinačni promet u skladu s Zakonom o fiskalnim sistemom („Službene novine Federacije BiH“, broj 81/09) i pripadajućim podzakonskim aktima.
- (3) Lica koja u prelaznom periodu ispune uslove da postanu obaveznici fiskalizacije dužni su da postupaju u skladu sa stavom (2) ovog člana.
- (4) Ministar će podzakonskim akom propisati dinamiku fiskalizacije, kao i način finansiranja inicijalne fiskalizacije za sve obveznike fiskalizacije u Federaciji.

Član 70.

(Podzakonski akti)

Ministar će u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte kako je propisano ovim zakonom, i urediti i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju.

Član 71.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/09).

Član 72.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

O B R A Z L O Ž E N J E

NACRTA ZAKONA O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u članu III. 1. tačka c), koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članu IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije, uz ostale ovlasti predviđene Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona o obnašanju dužnosti federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Proces fiskalizacije prometa odnosno transakcija u privredi Federacije BiH nije nepoznat, jer postoji sistem fiskalizacije uređen Zakonom o fiskalnim sistemima koji je donesen 2009. godine, a implementiran od 2010/2011. godine. Međutim, polazeći od činjenice da proces fiskalizacije koristi tehničko-tehnološka rješenja, te da se proces fiskalizacije integriše u poslovanje poslovnih subjekata, postojeći pravni okvir nije dostatan da prati razvoj informacionih tehnologija i razvoj digitalizacije poslovanja privrede.

Reforma fiskalizacije je glavno opredjeljenje Vlade Federacije s ciljem minimiziranja neformalne ekonomije kroz modernizaciju poreznog sistema, te pružanja bolje javne usluge građanima i privredi, a istovremeno poboljšanje naplate javnih prihoda. Glavno sredstvo borbe protiv utaje poreza jeste zdravo zakonodavstvo, posljednji tehnološki uređaji i informacije u realnom vremenu.

Ograničenja postojećeg pravnog okvira ogledaju se u fragmentiranosti izvještavanja odnosno neuslađenosti transakcija koje se evidentiraju prema važećem pravnom okviru fiskalnih sistema u odnosu na transakcije koje su predmet PDV-a. Ista neusklađenost odnosi se i na lica koja su obveznici fiskalizacije odnosno predmet izvještavanja o transakcijama. Dalja fragmentiranost ogleđa se u i nepotpunosti podataka o transakcijama o kojima se izvještava, što sprečava vršenje analiza rizika ili automatske obrade podataka u svrhu ciljanog nadzora. Značajno ograničenje postojećeg sistema fiskalizacije jeste što pravni okvir ne prati modalitete poslovanja kao što je npr. ekonomija platformi. IT tehnologije donose sasvim novu osnovu na kojoj se uspostavljaju poslovne veze između poslovnih subjekata i pojedinaca, gdje se odvijaju transakcije bez potrebe fizičkog kontakta subjekata.

Ekonomija platformi uključuje internetska tržišta, društvene mreže, internetske trgovine, stranice za uporedbu cijena i sl. i u današnje vrijeme teško je zamisliti život bez njih. Rad putem platformi oblik je zapošljavanja u kojem se subjekti ili pojedinci koriste internetskom platformom kako bi pristupili drugim subjektima ili pojedincima radi rješavanja određenih problema ili pružanja određenih usluga u zamjenu za plaćanje. U EU-u trenutno djeluje više od 500 digitalnih radnih platformi, čime se korisnicima olakšava pristup uslugama i stvaraju prilike za subjekte i ljude.

Ono što doprinosi poreznim prevarama i utaji generalno, jeste činjenica da je u proteklom vremenu, razvoj tehnologije izmijenio način obavljanja djelatnosti, te način komunikacije između subjekata, što je uticalo na ubrzan razvoj digitalizacije poslovanja subjekata. Kroz iskorištavanje novih tehnologija i IT rješenja povećani su modaliteti poreznih prevara i evazije poreza (indirektni i direktni porezi).

Naposlijetku, postojeća kaznena politika je stimilirajuća jer isplativije je platiti kaznu za neevidentiranje transakcija u odnosu na iznos poreza koji se utaji tim neevidentiranjem. Porezna uprava FBiH u provođenju svojih aktivnosti uočila je da se ne izdaju računi, ili izdaju

drugi dokumenti umjesto računa, ili izdaju račune samo nepoznatim korisnicima, ili storniraju računi bez osnove. Posmatrajući sa aspekta svijesti obveznika, u uslovima, kada ne postoji efikasan mehanizam kontrole, to istovremeno predstavlja i svojevrsan poticaj obvezniku da na različite načine izbjegava evidentiranje transakcija i fiskalizuje iste, iz razloga jer su mogućnosti kontrole ograničene, te svjesno preuzima rizik, računajući iznos prekršajne kazne kao isplativ trošak.

Analizirajući podatke o kretanju ekonomije u Federaciji, te podatke o GDP-u, iznosu dohotka, prikupljenih prihodima, opravdano se nameće pitanje objektivnosti iskazivanja ostvarenih prometa putem postojećih fiskalnih sistema u Federaciji. Pojave neizdavanja računa, uz ili bez dogovora o smanjenju iznosa, postaju svakodnevica u društvu a koja predstavlja kriminalno djelo pranja novca. Posljedica neiskazivanja prometa jeste manje plaćanje poreza (PDVa i poreza na dobit ili dohodak), pri čemu budžeti ostaju bez sredstava za izmirivanje socijalnih ili zdravstvenih ili okolišnih ili drugih zajedničkih potreba društva. Naplaćeni iznosi od kupca, ali bez izdatog računa omogućava pojedincima ili subjektima punjenje privatnih džepova. Na taj način građani nisu ni svjesni činjenice da svojim plaćanjem ne participiraju u javnim troškovima već u punjenju računa pojedinaca. Neizdavanje računa stvara i nelojalnu konkurenciju, jer neizdavatelji računa smanjuju cijene i i čine konkurenciju ostalim urednim poreznim obveznicima. Da bi se spriječilo povećanje neformalne ekonomije, nužno je stabilizirati praćenje naplate poreza i iznaći druge mjere koje će obeshrabriti pojavu porezne evazije, a koja u konačnici najveće opterećenje građanima.

Podizanje svijesti o potrebi plaćanja poreza i povjerenja građana u pravičnost poreznog sistema problem je svih savremenih ekonomija. Savremeno društvo sa rastućom ekonomijom treba stabilan pravni okvir za dalji razvoj. To znači da postojeća zakonska regulativa, uslovljena tehnološkim razvojem, mora uvijek biti u korak sa promjenama u društvu i privredi. Kako bi se zaštitila prava građana i zadržale beneficije i usluge koje građani očekuju od države i društva, važno je da se porezi naplaćuju u potpunosti i na vrijeme, te da se spriječe porezne prevare, utaja poreza i izbjegavanje poreza. Ovo je i stvar pravde koja omogućava da poštenu porezni obveznici ne budu opterećeni dodatnim porezima jer drugi porezni obveznici ne ispunjavaju svoje obaveze i ne plaćaju poreze. Da bi se to osiguralo, od velikog je značaja podizanje efikasnosti i efektivnosti upravljanja naplatom poreza.

Razmarajući predočene izazove sa kojima se suočava ekonomija u Federaciji, ciljevi fiskalizacije kao procesa u kojem obveznik fiskalizacije ima obavezu da Poreznu upravu izvjesti o svojim transakcijama na način da joj dostavi svoje izdate račune, su

1. Sprječavanje porezne evazije,
2. Suzbijanje nelojalne konkurencije,
3. Podizanje razine svijesti kupaca o važnosti uzimanja računa i
4. Unaprjeđivanje postupaka poreznog nadzora

Sagledavajući iskustva iskustva drugih zemalja koji su provele neki od modela fiskalizacije te upoređujući učinke provedenih postupaka fiskalizacije u dijelu postignutih rezultata, ali i troškova koji prate uvođenje fiskalizacije ovim Zakonom predlaže se uvođenje fiskalizacije na tragu kombinacije viđenih rješenja, koji prema procjenama donosi zadovoljavajuće koristi u odnosu na prateće troškove.

Predloženo sveobuhvatno rješenje u Zakonu omogućava transparentnost transakcija, povećanje njihove formalizacije, smanjenje porezne evazije, kao i doprinos podizanju svijesti o plaćanju poreza, a između ostalog i u cilju sprječavanja pranja novca u prvom redu.

Novim pravnim okvirom predlaže da se svaka transakcija mora dokumentirati ili putem računa ili faktura, a o svim transakcijama bi se trebala izvještavati Porezna uprava. Potpuno izvještavanje o transakcijama donosi značajnu korist kroz povećanje porezne discipline, poboljšanje analize rizika i aktivnosti poreznih nadzora, podržavajući borbu protiv poreznih prevara. Za razliku od potpunog izvještavanje, parcijalno izvještavanja o transakcijama onemogućava potpuni nadzor nad transakcijama i čini cijelokupan sistem izvještavanja o

transakcijama nesvršishodnim. Svrha uspostavljanja odgovarajućeg načina nadzora nad evidentiranjem transakcija jeste praćenje iznosa ostvarenih transakcija od strane subjekta, s ciljem (1) utvrđivanja tačnog iznosa PDV-a koji se prikuplja na teritoriji Federacije, i (2) tačnog utvrđivanja drugih poreznih obaveza kojima su transakcije objekt obračuna.

Generalni cilj nadzora nad transakcijama jeste uspostavljanje višeg nivoa fiskalne stabilnosti u javnim finansijama, ali i mjera povećanja efikasnosti u naplati poreza, indirektnih i direktnih. Na taj način Porezna uprava će bi imala na raspolaganju tačne podatke u realnom vremenu koji će služiti za bolje planiranje, upravljanje, evaluaciju i proces donošenja odluka u cilju dobre porezne discipline u zemlji.

U svrhu ispunjena zadatih ciljeva, proširen je obuhvat obveznika fiskalizacije odnosno uključuje sva lica koja imaju obavezu izdati račun ili fakturu za izvršenu aktivnost, što ujedno podupire obuhvat transakcija koje su predmet izvještavanja. Obveznici fiskalizacije će imati pravo izbora između hardverskih ili softverskih rješenja za provođenje postupka fiskalizacije računa koja će onemogućiti postupanje koje je u suprotnosti s zakonskim propisima. Pored toga, kako bi se za obveznike fiskalizacije sa smanjenim obimom obavljanja djelatnosti pojednostavio postupak fiskalizacije, uvodi se mogućnost korištenja dijela Centralne platforme fiskalizacije (skraćenica: CPF) kojom upravlja Porezna uprava, koja ima funkciju fiskalne kase.

Posljedično, stvara se registar subjekata koji izdaju račune, kontroliše njihov sadržaj i prate sve izdate račune (bez obzira da li se plaćaju odmah, u gotovini ili kasnije bez gotovine) tokom obavljanja B2C (Business to Consumer), B2B (Business to Business) i B2G (Business to Government) transakcije, kao i praćenje faktura izdatih i plaćenih bezgotovinski, u realnom vremenu, od strane Porezne uprave.

Predloženo zakonsko rješenje donosi i druge indirektno pozitivne efekte kao što su:

- promocija razvoja softvera i podrške u oblasti informacionih tehnologija,
- promocija tržišne konkurencije,
- promocija elektronskog poslovanja,
- podsticanje informatizaciju društva u cjelini, i
- omogućavanje poreznim obveznicima stvaranje efikasnog sistema interne kontrole rada i svojih zaposlenih.

Praćenjem sistema naplate računa ili faktura, predloženi Zakon omogućava praćenja rokova plaćanja i posljedično likvidnost privrede koja se uređuje Zakonom o finansijskom poslovanju („Službene novine Federacije BiH“, broj 48/16 od 22.6.2016.). Na ovaj način vlastima se omogućava da pomognu da poslovno okruženje posluje na transparentnijoj i fer osnovi što vodi jačanju privrede i konkurencije, što postaje kamen spoticaja u današnjem digitalnom društvu.

Novi zakon predviđa obavezu primjene elektronskih faktura i evidentiranja bezgotovinskog plaćanja tih računa, kao novu i do sada neregulisanu oblast. Ovim zakonom, u pravni poredak Federacije, transponuje se Direktiva 2014/55/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 16.04.2014. o elektronskom izdavanju računa u javnim nabavkama. Implementacija elektronskog izdavanja računa za poslovanje, kroz korištenje svih prednosti koje tehnologija omogućava, ubrzava i automatizuje radne procese, smanjuje troškove poslovanja, ostvaruje značajne uštede i potencijalno stvara dodatnu vrijednost u poslovanju, ali u organima uprave. Osim toga, harmonizacija nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom Vijeća 2014/55/EC je važna zbog potrebe da se smanje i eliminišu barijere za prekogranično poslovanje sa Evropskom unijom.

E-fakturisanje je elektronska razmjena dokumenta fakture između dobavljača i kupca. E-faktura je račun koji je izdat, prosljeđen i primljen u formatu strukturiranih podataka koji

omogućava njegovu automatsku i elektronsku obradu, kako je definisano u Direktivi 2014/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. aprila 2014. o elektronskom fakturisanju u javnim nabavkama po kojoj sve evropske javne uprave moraju biti u mogućnosti da prihvate fakture u elektronskom formatu od svojih dobavljača. Zahvaljujući definiciji otvorenih standarda, kompanije mogu elektronski pregovarati sa bilo kojim evropskim naručiocem iz javnog sektora i sprovesti procese nabavke. Direktiva 2014/55/EU je imala svrhu da smanji trgovinske barijere koje proizilaze iz različitih nacionalnih zakonskih zahtjeva i tehničkih standarda za elektronsko fakturisanje. E-faktura sadrži podatke od dobavljača u mašinski čitljivom formatu, koji se mogu automatski uvesti u sistem plaćanja računa (AP) kupca bez potrebe za ručnim unosom. Inicijativa Europske unije „PDV u digitalno doba“ (ViDA), najavljena u decembru 2022., nalaže obavezno elektronsko fakturisanje unutar EU i digitalno izvještavanje između kompanija (B2B) do 2028.

Europska Komisija predlaže usvajanje izmjene Direktiva PDV u pogledu pravila PDV-a za digitalno doba usljed rasta digitalne ekonomije koja znatno utiče na funkcioniranje sistema PDV-a u Uniji, koji nije prikladan za nove modele digitalnog poslovanja i ne omogućuje potpuno iskorištavanje podataka dobivenih digitalizacijom. Direktiva Vijeća 2006/112/EZ trebala bi se izmijeniti kako bi se taj razvoj uzeo u obzir. Kao razlog, između ostalih navode:

„Kako bi se povećala naplata poreza na prekogranične transakcije i ukinula postojeća rascjepkanost koja proizlazi iz primjene različitih sistema izvješćivanja u državama članicama, trebala bi se utvrditi pravila za zahtjeve za digitalno izvješćivanje na razini Unije. Na temelju takvih pravila informacije bi se poreznim upravama trebale pružati za svaku transakciju zasebno kako bi se omogućila unakrsna usporedba podataka, povećali kapaciteti kontrole poreznih uprava i postigao odvratajući učinak u pogledu nepoštovanja pravila te pritom smanjili troškovi usklađivanja za poduzeća koja posluju u različitim državama članicama i uklonile prepreke na unutarnjem tržištu.

Kako bi se olakšala automatizacija postupka izvješćivanja za porezne obveznike i porezne uprave, transakcije koje se trebaju prijaviti poreznim upravama trebale bi se dokumentirati u elektronskom obliku. Elektronsko izdavanje računa trebalo bi postati standardni sustav za izdavanje računa. Ipak, državama članicama trebalo bi omogućiti da za isporuke na domaćem tržištu odobre druga sredstva. Izdavanje elektronskih računa koje provodi dobavljač i njihov prijenos kupcu ne bi trebali ovisiti o prethodnom odobrenju ili provjeri porezne uprave.“

Italija je jedina država u EU koja je uvela e-fakturiranje i digitalno izvještavanja koje je rezultiralo godišnjim povećanjem poreza oko 6 milr. EURa, dok ostale države Europske unije svoje rokove uvođenja su postavile do 2028.godine.

Novim zakonom unaprijediti će se sistem fiskalizacije, a sve u svrhu stvaranja izdašnjeg, pravednijeg i konkurentnijeg poreznog sistema te podizanja porezne discipline. Zakon ima za cilj stvaranje novog sistema izdavanja računa i praćenja poslovnih transakcija u Federaciji, na osnovu novog elektronskog fiskalnog sistema koji se zasniva na novijoj tehnologiji.

III. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Zakon o fiskalizaciji sastoji se iz sedam poglavlja i to: Osnovne odredbe, Izdavanje računa, Elektronski fiskalni sistem, Evidentiranje transakcija, Sistem nadzora, Kaznene odredbe i Prijelazne i završne odredbe.

- I. Poglavlje - Osnovne odredbe uređuje predmet Zakona i njegovu svrhu, zatim potpuni naziv propisa Europske unije koji se transponira u odredbe ovog Zakona, te na posljetku definira pojmove koji se koriste u Zakonu, a koji imaju specifično značenje, radi jednostavnijeg tumačenja odredbi Zakona.

Osim navedenog odredbe u prvom poglavlju jasno preciziraju ko se smatra obveznikom fiskalizacije, uključujući specifična izuzeća iz ove obaveze. Izuzeća od fiskalizacije usklađena su sa važećim područjima djelatnosti prema Klasifikaciji djelatnosti 2010, obzirom da je iz dosadašnje prakse isto proizašlo kao jedini odgovarajući način preciznog definisanja izuzeća koje neće uzrokovati nedoumice u primjeni ovih odredbi propisa.

Osim obveznika fiskalizacije, u ovom dijelu predviđene su i transakcije koje su obavezno predmet fiskalizacije, na koji način se nastoji u fiskalni sistem uvesti niz transakcija koje po svom karakteru imaju potencijal da budu fiskalizirane, a dosadašnji pravni okvir to nije omogućavao, pri čemu je također jasno definisan i momenat u kojem se smatra da nastaje obaveza fiskalizacije, što je do sada također bilo jedno od pitanja u pogledu kojega su se pojavljivala različita shvatanja od strane obveznika.

- II. Poglavlje – Izdavanje računa uređuje vrste računa koje se uvode ovim zakonom, i to Elektronska faktura i Fiskalni račun, te njihov način izdavanja i čuvanja. Konkretno ovim odredbama data je definicija e-fakture te propisan njen sadržaj u smislu minimalnih podataka koje ista obavezno mora sadržavati. Dalje se preciziraju poslovne aktivnosti prilikom kojim postoji obaveza njenog izdavanja, uključujući i uvođenje „javnih“ organa u ovaj sistem fiskalizacije.

U dijelu koji se odnosi na fiskalni račun, analogno se definiše pojam fiskalnog računa te daje obavezan njegov sadržaj, koji se u određenim dijelovima razlikuje od e-fakture. Dalje se jasno propisuje koja lica su obveznici izdavanja fiskalnog računa, način njegovog izdavanja, te situacije u kojima je obveznik izdavanja fiskalnog računa oslobođen od ove obaveze (npr. prodaja karata sa serijskim brojem u javnom prevozu). Kao poseban oblik izdavanja računa propisuje se izdavanje računa od strane kupca, u smislu tzv. samofakturisanja, koje se kao kao oblik evidentiranja transakcija pojavljuje u slučajevima kada prodavac nije u sistemu fiskalizacije. Posljednji dio ovog poglavlja posvećen je preciziranju čuvanja računa i digitalnih podataka o transakcijama.

- III. Poglavlje – Elektronski fiskalni sistem sadži odredbe kojima se propisuju tehničke karakteristike elektronskog fiskalnog sistema (EFS-a), primarno u smislu njegovog definisanja, i definisanja njegovih sastavnih dijelova. Dalje, posebno se definiše elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET), koji faktički čini osnovu unapređenja, odnosno, inoviranja postojećeg fiskalnog sistema. Dvije su temeljne vrste ESET-a i to jedan koji podražava izdavanje fiskalnih računa, i drugi putem kojega će se vršiti izdavanje e-fakture, pri čemu je takođe ovim propisom omogućena i njegova kombinovana upotreba za obveznike koji imaju takve potrebe. U ovom dijelu odredbi posebno se definiše i sigurnosni modul (SM) kao softverska komponenta koju izdaje Porezna uprava, te koja takođe u SM vrši integraciju elektronskog potpisa obveznika. U drugom dijelu III Poglavlja propisan je postupak utvrđivanja statusa registrovanog proizvođača/zastupnika EFS-a, uključujući i postupak izdavanja odobrenja za njegovo stavljanje u promet. Kao oblik osiguranja obveznika i Budžeta Federacije BiH, predviđeno je da proizvođači/zastupnici osiguraju bankarsku garancije za čitavo vrijeme trajanja ovog statusa. Također odredbama u ovom poglavlju definisan je proces servisiranja EFS-a, uključujući i uslove za sticanje statusa ovlaštenog servisa.

- IV. Odredbama IV Poglavlja – Evidentiranje transakcija, primarno se definišu karakteristike i način rada centralne platforme za fiskalizaciju (CPF) koja će se nalaziti u nadležnosti Porezne uprave FBiH, a na kojoj će biti registrirani svi obveznici fiskalizacije, uključujući i registrovane proizvođače i zastupnike te ovlaštene servisere. Kreiranje CPF-a omogućit će na jednom mjestu, jedinstveni način evidentiranja transakcija koje su predmet fiskalizacije, evidentiranje

obveznika fiskalizacije, prikupljanje i arhiviranje svih potrebnih podataka o transakcijama, te pristup drugim funkcijama podrške u ovom procesu. Nadalje se propisuje sam tok procesa fiskalizacije, korištenje elektronskog potpisa i elektronskog certifikata, a uključujući i način protoka informacija/podataka o transakciji prilikom izdavanja računa. U ovom postupku od značaj je tzv. VBR – verifikacioni broj računa, bez kojega se račun ne može, osim u izuzetnim slučajevima, uopće izdati kupcu, čime se faktički vrši autentifikacija izdatog računa. Posebno je od značaja da putem CPF platforme može se vršiti kreiranje i izdavanje e-fakture, za obveznike poreza na dohodak, u smislu kada se radi o tzv. malim obveznicima koji godišnje izdaju manji broj računa. Preostalim odredbama definisan je način ponašanja obveznika u slučaju prekida elektronske veze EFS-a, te prekida rada samog EFS-a, način postupanja nakon uspostavljanja elektronske veze i otpočinjanja rada EFS-a, te način postupanja obveznika na područjima na kojima nije moguće uopće uspostaviti konekciju. U posebnom odjeljku D ovog poglavlja propisuje se način registracije i evidentiranja bezgotovinskog plaćanja po e-fakturama, gdje se tačno određena lica obavezuju da Poreznu upravu izvještavaju o provođenju ovih uplata, a sve u cilju sprečavanja nezakonitog postupanja učesnika u cjelokupnom ekonomskom sistemu FBiH.

- V. Poglavlje V- Sistem nadzora, čine odredbe kojim se propisuju vrste nadzora nad primjenom ovog zakona te budućih podzakonskih propisa, uključujući i podjelu inspekcijaskog nadzora između Porezne uprave i Federalne uprave za inspekcijske poslove. U cilju vršenja nadzora nad tehničkim i funkcionalnim karakteristikama EFS-a, planirano je formiranje Stručnog odbora, koji će izuzev predstavnika Ministarstva činiti univerzitetski profesori iz oblasti računarstva i informacionih tehnologija. U ovom poglavlju definišu se i zabranjene aktivnosti obveznika fiskalizacije kao i registrovanih proizvođača/zastupnika.
- VI. U Poglavlju kojim su propisane kaznene odredbe posebno mjesto zauzimaju „posebne mjere“ koje podrazumijevaju mogućnost zabrane obavljanja djelatnosti obvezniku u slučaju izvršenja tačno određenih prekršaja (neizdavanje računa i neposjedovanje EFS-a), dok u slučaju drugih prekršaja, za koje se ne izriče mjera zabrane obavljanja djelatnosti, može se donijeti i rješenje o otklanjanju nepravilnosti kojim će se obvezniku dati mogućnost da prilagodi svoje postupanje odredbama ovog propisa. Novčani prekršaji za obveznika izdavanja računa podijeljeni su u dvije kategorije, u smislu da su za teže prekršaje predviđene višije novčane kazne, odnosno, niže za lakše prekršaje, te je uključena i novčana kazna za prekršaj kupca u slučaju neuzimanja fiskalnog računa, kao jedna od mjera za podizanje svijesti kod kupaca o ovoj obavezi i njenom uticaju na fiskalizaciju.
- VII. Posljednje poglavlje sadrži prelazne i završne odredbe, kojima je predviđeno djelovanje propisa o fiskalnim sistemima iz 2009. godine, do potpunog uspostavljanja novog sistema fiskalizacije, kao i da se isto odnosi i na korisnike koji su već sada obveznici i one koji će to postati u narednom, prelaznom periodu. Također, predviđeno je da Ministar sve podzakonske akte iz ovog propisa donese u roku od 180 dana, dok sam Zakon stupa na snagu osmog dana od dana njegovog objavljivanja.

IV. USKLADENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE, EVROPSKIM PRINCIPIMA I STANDARDIMA

Nakon uvida u primarne i sekundarne izvore prava Evropske unije i analize odredbi prednacrtu Zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH ustanovljeno je da postoji važeća direktiva

koja uređuje određena pitanja a koja su također predmetom regulisanja dostavljenog prednacrtu i to: Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EC od 16. aprila 2014.godine o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavci, a sa kojom je ovaj Zakon djelimično usklađen.

U prednacrtu Zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH preuzete su djelimično odredbe ove Direktive, odnosno dio koji se odnosi na predmet Zakona.

Stoga, imajući u vidu obavezu propisanu odredbom člana 15. Uredbe o Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa zakonodavstvom Europske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/20), na propisanom obrascu smo sačinili Izjavu o usklađenosti i Uporedni prikaz.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA

Predloženim zakonom mjenja se u tehničkom smislu u cijelosti dosadašnji fiskalni sistem, i obveznici fiskalizacije bit će dužni posjedovati u svakom mjestu obavljanja djelatnosti najmanje jedan elektronski fiskalni sistem koji omogućava izdavanje računa, dok u slučaju smanjenog obima prometa mogu koristiti CPF koji je kod Porezne uprave Federacije BiH. Za izgradnju ili kupovinu CPF prema procijenjenoj vrijednosti od strane Ministarstva, troškovi bi iznosili oko 49 mil KM.

Pored toga, ukoliko bi se Vlada Federacije BiH opredjelila za subvencioniranje sigurnosnih modula, kao tehničkog elementa novog sistema fiskalizacije koji će komunicirati sa CPF, procijenjeni trošak bi iznosio oko 45 mil KM za oko 103.000 korisnika.

Na strani obveznika fiskalizacije, trošak podrazumijeva trošak inicijalne fiskalizacije i trošak nabavke elektronskog sistema fiskalizacije.